

DOMOVINA

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, področje v Ljubljani, št. 10.711.

Vso srečo v novem letu želimo naročnikom in naročnicam
„Domovine“

Našim prijateljem ob novem letu

Staro načelo, ki se ga drži »Domovina«, odkar izhaja, je obsedeno v kratkih besedah: *Naročnik za »Domovino«, »Domovina« za naročnika.* Tudi v novem letu se ga bomo dosledno držali. Želimo le še, da bi ga enako dosledno uvaževali vsi naši prijatelji in prijateljice. Pred vsemi naročniki in naročnicami lahko mirno rečemo, da so bili z nami bolj zadovoljni kakor z marsikaterim drugim časopisom, saj smo skrbeli za to, da smo poleg vsestranskega pcvka prinašali tedenski pregled političnih in drugih dogodkov, mnogo zabavnega štiva in slike.

Resnično obžalujemo, da ta ali oni naročnik ni nasproti nam v redu vršil svoje dolžnosti in ni v redu plačeval neznatne naročnine, dasi je bil sicer z vsebino lista zadovoljen. Te zamudnike pozivamo, naj nam v novem letu prihranijo neprestano opominjanje. Neprijetno nam je to in ne zapisujemo jih radi v »črne bukve«, ker bi vse naročnike in naročnice imeli raiši za zveste prijatelje, na katere bi se lahko zanašali.

Storite vsi tako, da nam boste prijatelji, ki ne poravnajo samo v redu svojih olveznosti nasproti priljubljenemu listu, temveč nam tudi vedno in povsod pridobivajo novih naročnikov.

V novem letu bomo enako storili vse, da bomo zadovoljevali bralce. Naj samo navedemo, da imamo pripravljeno vrsto lepih romanov. Tudi številne dopisnike imamo, da bodo bralci lahko čitali vesti iz domačih krajev. Dopisniki naj samo oprostijo, če zaradi strogih tiskovnih predpisov ne moremo vsega objaviti, kakor bi oni želeli.

Vsi na delo za svoj list. Zdaj ob praznikih je čas. Ne bojte se naših nasprotnikov in ne dajte se od njih slepiti. Sami berete »Domovino« in sami veste, da jo lahko priporočite vsakomur. Če drugače ne morete dobiti novih naročnikov, dajte prijateljem in znancem, ki še niso v naših vrstah, brati »Domovino«. Čim več bo naročnikov, toliko boljši bo časopis.

ro 30 km. Do železnice prideš le s poštnim avtobusom, ki vozi dvakrat dnevno. V poslednjem času je dobil Gornji grad še avtobusno zvezo z Ljubljano preko Kamnika. Vse to lahko nekoliko odpomore osebnemu prometu, v tovornem prometu pa je Gornji grad prej ko slej navezan na velike razdalje po cestah.

Gornjegrajski srez se le na vzhodnem koncu dotika železniške proge Celje—Dravograd pri postaji Šmartno ob Paki. Skoro dve tretjini sreza pokrivajo gozdovi, ki se delno sploh ne izkoriščajo, ker so od prometa preveč oddaljeni. Železniška proga, ki bi vezala Šmartno ob Paki preko Mozirja z Gornjim gradom in dalje do Kamnika, bi šele odkrila svetu vse te ogromne gozdne zaklade.

Razen tega je gornjegrajski srez tudi prvostavno tujskoprometno središče. Komu niso znane Savinjske in Kamniške Alpe z Ojstrico, Grintovcem in prelepo Logarsko dolino! Vsi ti kraji so dostopni le po dolgi, naporni vožnji z avtobusi. Železniška proga bi te prelepe alpske kraje še bolj približala tujcu. Proga bi bila naposled tudi ogromnega strateškega pomena.

Vse to govori za neodložljivo zgradbo proge, ki bi nedvomno imela takšen promet, da bi se izplačala. Vse prebivalstvo sreza bi bilo za to progo hvaležno, saj bi pomenila zanj blagostanje.

Pozor na priložene položnice

Prvi številki novega leta smo priložili položnico za vsakega naročnika, da lahko takoj plača naročnino za leto 1937. Ker je naročnina malenkostna, prosimo cenjene naročnike, da jo plačajo že prve dni meseca januarja, po možnosti za vse leto naprej. Tako ne bodo med letom imeli opravka z novimi položnicami in sitnosti z opominji in tudi pota na pošto jim bodo prihranjena. Naročnina ostane nespremenjena: za domačo državo: celoletna naročnina 36 Din, polletno 18 Din, četrtletno 9 Din; za tuje države: celoletno 48 Din, polletno 24 Din, četrtletno 12 Din, za Ameriko pa celoletno 1 dolar.

Kdor bi po pomoti ne prejel položnice ali če se mu pokvari, naj piše na upravištvu po drugo. Oni naročniki, ki so naročnino za leto 1937. plačali že v preteklem letu, naj kot zvesti naši prijatelji izročijo položnice znancem, ki še niso naročeni, in jih pridobijo, da se na »Domovino«, ki je vsem, ki jo poznajo in bero, najpriljubljenjši list, naroče za novo leto.

Kdor je preteklo leto zaostal z naročnino, naj s položnico ali poštno nakaznico tudi zaostanek hitro poravna, da ne bo posledica pri pošiljanju lista.

Upravištvu »Domovine«

Ormoška razstava je pokazala napredek vinogradništva

Pred dnevi je bila v Ormožu vinska razstava s sejmom. Na razstavi so bila zastopana sortirana in mešana vina iz ormoško-ljutomerskih gor in Haloz. Otvoril je razstavo sreski kmetijski referent iz Ptuija, ki je zlasti poudarjal potrebo tipizacije vin. Razstavo so posetili hotelirji in gostilničarji iz Ljubljane, Maribora, Čakoveca in Vavrzdina.

Največ vina je razstavil g. Brodar Stefan iz Ormoža (okrog 600 hl). Kmetje so bili zastopani v manjši meri, ker imajo manjše vinograde, po vrhu tega pa so zaradi malega pridelka vino po večini vnovčili takoj iz stiskalnice. Vsega vina je bilo razstavljenega komaj 2750 hl (25 do 27 vagonov), med

tem ko ga je bilo lansko leto okoli 70 vagonov. Vina iz mešanih nasadov je bilo 1293 hl, ostalo pa je bilo sortirano. V največji meri je bil zastopan šipon, nato laški in renski rizling, silvanec, burgundec, portugalka, muškatec, renska graševina in cabernet. Omenjene vrste vin nam izpričujejo, da so posestniki večjih vinogradov sortirali svoja vina, kar je že dokaz, da sta vinogradništvo in kletarstvo v naši okolici že na visoki stopnji.

Cena sortirane vina je bila okoli 7.30 Din, mešanega pa 5 Din za liter. Kupčija je bila srednja. Omeniti moramo, da je bilo na sejmu poleg letošnjega še mnogo starega vina, ki ga kmetje še zmerom niso vnovčili.

Gospodarska potreba proge Šmartno - Gornji grad - Kamnik

Vprašanje železniške zveze Šmartno ob Paki—Gornji grad—Kamnik je že dolgo časa pereče. O tem je pred dnevi razpravljala tudi gornjegrajski kmetijski odbor in ugotovil, da se za to progo odločujoči činitelji zelo malo zanimajo. Iz tega dejstva bi lahko nastalo napačno mnenje, da ta proga

ni važna. Dejansko je pa potreba po njej velika tako z gospodarskih, tujsko-prometnih in strateških vidikov. Zanimivo je dejstvo, da je Gornji grad edino sresko mesto v dravski banovini, ki nima železniške zveze. Od najbližje železniške postaje v Šmartnem ob Paki je Gornji grad oddaljen sko-

Politični pregled

Pariški »Temps« je objavil uvodnik, posvečen položaju v Srednji in Južnovzhodni Evropi. V njem poudarja med drugim:

Od vzajemnosti Male antante je v veliki meri odvisna ustaljenost Srednje Evrope.

Gotovo je, da bi sleherna kršitev določb trianonskega miru pomenila ogražanje vseh treh držav, kajti poslednji smoter srednjeevropskih držav, ki so nezadovoljna z državnimi mejami, je oslabitev Male antante. Iz gospodarskih razlogov se v politiki Beograda, Prage in Bukarešte lahko sicer pojavijo različne težnje, toda nihče ne sme pozabiti, da so vse tri države vzajemne v vseh bistvenih podunavskih vprašanjih. Prožnost nasproti posameznim nanovo nastalim položajem v Srednji Evropi je Mali antanti celo potrebna, ako naj se z uspehom postavi vsem nevarnostim v bran. Zato je tudi prav, ako ostanejo stiki, ki spajajo vse tri države, bolj splošnega značaja, ker se bo Mala antanta na ta način lahko laže vključila v splošna prizadevanja za ohranitev miru. Nedvomno je potrebno urediti razmerje Male antante do Italije, ker si brez italijanskega sodelovanja ureditve podunavskega vprašanja ne moremo misliti. Nič manj potrebno ni sodelovanje s Poljsko.

Po londonskih vesteh je

angleško-francoski sklep glede priznanja sedanjega stanja v Abesiniji vzbudil ne navaden odmev po svetu.

Videti je, da so vse države čakale samo francoskega in angleškega zgleada, da tudi one priznajo dejstvo, ki ga ne spravi s sveta nobena papirnata izjava več. Svoj sklep, da izpremene poslaštva v Addis Abebi v konzulate, so sporočile italijanski vladi poleg Anglije in Francije še Zedinjene države, Belgija, Švica in Čile. Pričakovati je, da bodo v kratkem sledile še ostale države na svetu. S tem je usoda Abesinije zapečaten. General Franco je pred dnevi sporočil, da bo

preprečil vsak pomorski dovoz za madriško vlado.

Obvestil je vse tuje zastopnike, da imajo njegove vojne ladje nalog, napasti vsako tujo ladjo, ki bi se približala pristaniščem, ki so v rokah španske vlade. Prejšnjo nedeljo je prišlo do prvih resnih nastopov. Francove ladje so najprej napadle neko francosko tovorno ladjo, ki pa jim je ušla. Nato so torpedirale neki parnik pred San Sebastianom, a ga niso zadele, kmalu za tem pa še tretji parnik pri Taragoni, na katerega je bilo izstreljenih več torpedov, ki pa so zgrešili cilj. Torpede so pozneje našli in ugotovili, da so italijanskega izvora. Francija in Anglija sta ostro protestirali pri generalu Francu zaradi takega nedopustnega omejevanja mednarodne plovlje.

V soboto pa so vojne

ladje madriške vlade ustavile v bližini Bilbaoa nemški parnik »Palosa«

ki je imel na krovu 1.500 ton vojnega materiala za generala Franca in ga kot tihotapski parnik, ki tihotapi orožje za upornike, zaplenili. Nemška vlada je takoj nato poslala madriški vladi zahtevo, naj zaplenjeni parnik izpusti in odpremi tovor na naslovljenca, to je generalu Francu. Španci so parnik naposled izpustili, a pridržali so večino tovara, sestoječega iz orožja in municije.

Iz Madrida poročajo o živahnem gibanju vladnih čet,

ki so krvavo odbile hude napade Francove vojske na Madrid

in na mnogih mestih napredovale. V odseku Guadarrame so zavzele zadnje dni več vasi. Francove čete so prodiranje madriških čet zaman izkušale ustaviti s strojništvom ognjem. Po neki vesti iz Londona je ameriška vlada dovolila izvoz letal za madriško vlado z utemeljevanjem, da je podprla samo zakonito vlado. V angleških in francoskih političnih vrstah menijo, da tako dovoljenje ni primerno v času, ko si Anglija in Francija na vse načine prizadevata doseči nevtralizacijo španskih dogodkov in ko se tudi Rusija izjavlja za nevtralnost, če se vse državam onemogoči vmešavanje v španske zadeve. Ali bo kaj z nevtralizacijo, je seveda težavno vprašanje, ker Italija in Nemčija izjavljata, da ne moreta dopustiti, da bi boljše vizacija Španije ogražala sosedne države. Londonski »Daily Herald« poroča iz Dairena, japonske luke v bližini Mandžurije, da

so se tam razširile vesti iz japonskih virov o sporazumu med uporniškim generalom Cangsueiangom in maršalom Čangkajšekom.

Po teh vesteh sta vsa komedija z ujetništvom maršala Čangkajšeka in navidezni kazenski pohod proti upornikom samo zvijača,

za katero se skrivajo veliki načrti. Čangkajšek je bil o vsem tem že poprej dogovorjen z generalom Cangsueiangom, a tudi nankinška vlada je bila o tej zvijači obveščena. Čangkajšek sam je le skrajno nerad trpel neprestano prodiranje Japoncev na Kitajskem, vendar pa si sam ni upal začeti delovati proti njim. Zato se je preko generala Cangsueiangga pogajal z Moskvo, ki mu je obljubila vso podporo. Zda se je dal Čangkajšek ujeti, da bi tako pod izgovorom kazenskega pohoda proti upornikom omogočil zbiranje kitajske vojske v severnokitajskih pokrajinah, ne da bi Japonci izpregledali to zvijačo. Nato namerava Čangkajšek na čelu dobro opremljenih čet vdreti v Mandžurijo. To podpira tudi Rusija, ki je poslala na mandžursko mejo znatne čete, ki naj bi v danem trenutku prešle na stran maršala Čangkajšeka proti Japoncem. Rusija hoče zaplesti Japonsko v vojno s Kitajsko, da bi jo tako oslabil in hkratu pod kakršnimkoli izgovorom našla priložnost za odločilen spopad, ki naj enkrat za vselej odstrani japonsko nevarnost. Rusija podpira te načrte predvsem zaradi tega, ker sodi, da Nemčija vojaško še ni dovolj pripravljena, da bi mogla priskočiti Japoncem na pomoč. Ko bi obračunala z Japonsko, bi se Rusija z vso svojo silo vrkla na Nemčijo. Med londonskimi politiki tem japonskim vestem ne verjamejo mnogo in se nagibajo k naziranju, da so to samo priprave za japonsko posredovanje na Kitajskem, ker se Japonska resno boji, da bi prevladal ruski vpliv.

Nasprotno pa poročajo iz Nankinga, da je nankinški zunanji minister Sangsum izjavil japonskemu veleposlaniku,

da je vlada v Nankingu čvrsto odločena, da se ne bo pogajala z maršalom Cangsueiangom in da z njim ne bo sklenila nobenega sporazuma.

Kazenski pohod je že v teku. Vendar ni mogoče računati s tem, da bi kazenski po-

STONE BRDAR:

22

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Vrnila se je na hodnik, kjer je bila opazila Blaža. Z lahkoto je našla vrata, skozi katera je bil Blaž nekam izginil.

Posvetila je s svetilko po vratih, da bi našla ključavnico, a nikjer je ni bilo.

Cvetka si ni znala pomagati. Preplašena je obstala. Tedaj pa je opazila pri strani kovinski držaj, ki je gledal iz stene. Prijela je zanj, ga nekajkrat obrnila in vrata so se odprla. Stopila je v ozek prostor z golimi stenami, napolnjen z različno navlako, podrtim pohištvom, od moljev snedenimi blazinami.

Na žeblju ob steni so viseli ključi. Bili so isti, ki jih je prej prinesel Blaž. To je Cvetka spoznala po dolgem črnem privesku. Tu so bili res lepo skriti. Kdo bi jih pa iskal v tem prostoru?

Cvetka je stopila na polomljen stol in snela ključe. Naposled jih je imela v rokah.

Previdno je zaprla vrata in se odpravila po znani poti v rotundo.

Prišla je v vežo, kjer je bilo čisto temno. V oboku pod stopnicami je Cvetka odprla vrata k skrivnostnemu hodniku in je šla naprej, zaklepajoč za seboj vsa vrata.

Nihče ji ni mogel slediti: to je vedela. Naposled je obstala pred tistimi železnimi vrati, ki so jo takrat ovirala, ko je hotela pobegniti od Hugonoma in Rocheforta.

Toda tu ni bil noben ključ pravi, čeprav je več kakor desetkrat poskusila vse. Tedaj se je domislila, da Rochefort ni za ta vrata uporabil nobenega ključa. Pri vratih je torej moral biti nekakšen tajen mehanizem.

In res je kmalu našla nekakšen kovinski držaj. Nanj je krepko pritisnila in vrata so se na stežaj odprla. Komaj je stopila dalje, so se vrata spet zaprla.

Svetloba je zasijala proti Cvetki, širok prostor se je odprl pred njo — bila je v rotundi.

Dolgo je zrla zamišljeno v ječo uboge nesrečnice. Svetilka je gorela, a njena svetloba je bila preslaba, da bi bila mogla osvetliti prostor. Samo v sredi se je nekoliko videlo, ob stenah pa je bila tema.

Cvetka se ni upala stopiti dalje. Z očmi je iskala jetnico, a je ni našla.

Mrtvaška tišina je vladala povsod.

To je bil res grob, a grob za živega človeka. Ali je nesrečnica morda umrla?

Cvetka je vztrepetala pri tej misli.

Tedaj pa je zaslišala slaboten glas. Bil je kakor vzdihljaj trpečega človeka. V tem tajnem širnem prostoru se je slišal kakor glas duhov.

Potem je spet vse utihnilo. Nič se ni zganilo.

Cvetka je premagala strah in je šla dalje v sredo rotunde. Pogledala je proti galeriji, a tam ni bilo nikogar, ki bi bil prisluškoval.

Pri steni, kamor je padala svetloba Cvetkine svetilke, je stala majhna, okrogla miza, na njej nekaj krožnikov in kozarcev in pisalna priprava — tista, ki jo je bil dal prinesiti Rochefort. Pred mizo je zagledala

stol in še bliže stene posteljo, ki je bila prazna.

»Kje je jetnica? — Ali je ni več tu? Ali jo je morda Rochefort skrivaj odpeljal?« Te misli so blodile pogumni Cvetki po glavi.

Dekle je naglo stopilo bliže in posvetilo naokoli. Tedaj je ugledalo širok divan in na njem črna oblečeno žensko — jetnico, ki jo je iskala.

Nesrečnica je nepremično ležala, kakor bi bila v omedlevici. Bled je bil njen obraz in podoben mrliškemu. Na njen je brala globoko vrezane sledove trpljenja, bolečin in obupa.

In vendar je bila ženska še mlada in nekoč je morala biti tudi lepa, toda trpljenje in bolesta sta jo uničila.

Protresljivo je bil ta pogled. Cvetka bi se bila od sočutja skoraj razjokala, ko je zagledala siroto.

Rajši smrt, kakor pa tako življenje, si je mislila. Morda je na jetnico blazna? Če je to res? Če ji je Rochefort takrat povedal resnico?

Cvetka se ni upala zbuditi speče sirote. Dvignila je svetilko in ni vedela, kaj naj naredi.

Tedaj se je jetnica zvrnila in odprla oči. Svetloba jo je zbudila. Zagledala je Cvetko in v trenutku skočila kvišku. Debelo, začudeno je strmela v dekle.

»Kdo ste?« so vztrepetale njene ustnice. »Mož Bog, ali sanjam?«

Jetnica je v resnici mislila, da se ji sanja, ker ni mogla verjeti svojim očem. Neverjetno se ji je zdelo, da bi prišlo k njej iznenada kakor človeško bitje. Skočila je proti Cvetki.

hod bil kmalu končan. Kitajska politika nasproti Japonski se ne bo nič izpremenila. Japonski zastopnik v Nankingu je izjavil, da je zelo zadovoljen s tem stališčem kitajske vlade.

Po vesteh iz Jeruzalema

so se nasprotstva med Arabci in Zidi spet obnovila.

Iz raznih krajev nam sporočajo o novih spopadih. V nekem kraju so Arabci napadli židovsko prebivalstvo in ga izropali. V bližini Jeruzalema so arabski uporniki na neki zelo prometni cesti napadli pet židovskih avtobusov. Potnike so vse izropali.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: debelim volom 3.60 do 4.10, poldebelim 3.50 do 4, plemenskim 3.25 do 3.50, klavnim bikom 3 do 3.25, debelim klavnim kravam 3 do 3.50, plemenskim 2.50 do 3, kravam za klobasarje 1.75 do 2, možnim kravam 3 do 3.50, brejim po 2.75 do 3.50, mladi klavni živini 3.75 do 4.50, teletom 4.50 do 5.50 Din.

Sejmi

- 11. januarja: Planina pri Sevnici, Krka, Nova cerkev, Zerovnica, Šmarje pri Jelšah;
- 12. januarja: Ljutomer, Metlika;
- 13. januarja: Ormož;
- 14. januarja: Sv. Filip v Veračah.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 nizozemski goldinar za 23.75 do 23.89 Din;
- 1 nemško marko za 17.43 do 17.57 Din;
- 1 angleški funt za 212.75 do 214.81 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.04 do 43.40 Din;
- 100 francoskih frankov za 202.61 do 204.05 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 151.93 do 153.04 Din;
- 100 italijanskih lir za 227.70 do 230.78 Din.

»Bog! Kdo ste? Kako ste prišli sem?« je vzkliznila.

V prvem trenutku se je Cvetka prestrašila in boječe odskočila. A spoznala je, da nima opraviti z blaznim človekom in pogum se ji je vrnil. Dejala je:

»Pomagati vam hočem! Pomirite se nekoliko in poslušajte! Po velikem naporu se mi je posrečilo najti pot do vas. Vrata so odprta, ječo lahko zapustite!«

Jetnica se je zmerom bolj čudila. Ko bi bil prišel angelj z nebes s tako novico, njeno začudenje ne bi bilo nič večje. Zajecjajala je

»Pobegnem naj, pravite? Pomagati mi hočete, da se režim iz ječe?«

»Da. Malo časa sem šele tu in zato sem vam čisto tuja. Zaupajte mi!« je dejala Cvetka in prišla jetnico za belo, suho roko.

»Strežnica gospoda markija sem. Slučajno sem vas videla tam zgoraj, z galerije — nekega večera, ko je prišel Rochefort v grad.«

»Rochefort? Klement Rochefort?« Nesrečnica je izgovorila to ime s trepetom.

»Ali poznate tega satana?«

Cvetka ji je prikimala in ji pojasnila, kako jo je grof presenetil na galeriji in kako ji je vso zadevo razložil.

Na bledem obrazu nesrečne ženske je brala stud in jezo. Ogorčeno je dejala:

»Podlež! Pravi, da sem blazna! Čudim se, da res še nisem znorala. O, ko bi vi vedeli, koliko muk sem prestala! Trpljenje v peklu ne more biti hujše!« je potožila jetnica.

»Smilite se mi,« jo je tolašila Cvetka.

»Moj edini namen je bil, da vam pomagam. Zato sem tudi prišla sem!«

»Bog vam plačaj to dobrosočnost! Bog

Vojna škoda se je trgovala po 372 do 375 Din, investicijsko posojilo pa po 85 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.19 Din, nemški klirinški čeki po 13.10 Din in klirinške nakaznice v lirah po 2.47 Din.

DOPISI

CVEN PRI LJUTOMERU Z naše šole je premeščen po službeni potrebi šolski upravitelj g. Vunderl Matej v Naraplje (srez Ptuj), med tem ko še njegova žena, ki je tudi premeščena, ni prejela dekreta in še vedno čaka nanj

JESENICE (Smrtna kosa). Na božič dopoldne je preminil g. Ante Stekar, carinski posrednik in bivši carinski revizor na Jesenicah. Pokojnik je bil priljubljen mož. Uredil si je bil veliko knjižnico, v kateri so dela najodličnejših svetovnih pisateljev. V politične borbe se rajni ni nikdar vmešaval, bil pa je ustanovni član gasilske čete in član jeseniškega Sokola. Zapustil je žalujočo soprogo in sinka edinca, ki mu je bil nadvse dober oče. Bodi mu ohranjen lep spomin, prizadetim preostalim pa naše iskreno sožalje!

KAMNA GORICA — LIPNICA. Sokolska četa je priredila v prostorih penziona Jelovca v Kamni gorici dobro uspel Miklavžev večer. Pri tej priliki je bila obdarovana deca čete z darili, ki so jih poklonili okoliški prijatelji Sokola, posebno Radovljičani. Uprava čete se vsem daovalcem in pa g. Kunstlju za odstopitev lokala najiskrenejše zahvaljuje.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. V Lukavcih je v visoki starosti umrl posestnik g. Jelen, ki je bil znan lovec. — S šole v Križevcih sta premeščena v Šafarsko šolski upravitelj g. Belec Janko in učiteljica ga. Belčeva Zora. Na našo šolo pa so prišle tri nove učne moči. — Izpit za stalne učitelje so v Mariboru napravili naši vrli učitelji gg. Golar, Nahtigal in Primc. Čestitamo!

LJUTOMER. Naročnikom »Domovine«: V novem letu bomo prinašali dopise iz našega sreza, in to o dogodkih od Štrigove do Ljutomera, Male Nedelje, Sv. Duha, Sv. Jurija, Radgone, Radencev, Veržeja in Križevcev. V vsaki številki »Domovine« boste či-

tali novice iz naših krajev. Da pa bo »Domovina« prinašala te vesti, boste naročniki »Domovine« za uslugo pridobivali še novih naročnikov, saj je znano, da »gre po vsem srezu glas: Le »Domovina« je za nas.« Dopisnik bo za svoje čitatelje skrbel, da se bodo tudi včasih res lepo zabavali. Torej ob novem letu pridobite novih naročnikov. Celoletna naročnina stane 36 Din.

LJUTOMER. Občinski ubožec Ivan Kotnik si je zakuril v svoji sobi, da bi se ogrel. Pa je zadremal pri peči ter se mu je užgala desna hlačnica. Ko se je zbudil, je tekel na ulico, kjer so mu drugi ogenj pogasili, njegova pa z avtom spravili v bolnišnico v Soboti.

SREDIŠČE. Dramski odsek Sokola je ob božičnih praznikih uprizoril Golievo veseligr »Kulturno prireditve v Črni mlaki.« Igra je bila pod vodstvom br. Vittorija dobro zrežirana in je občinstvu, ki je napolnilo obsežno dvorano, zelo ugajala. Delavnemu dramskemu odseku želimo tudi v naprej enakih uspehov.

SV. DUH NA STARI GORI. Naša marjiška sokolska četa je priredila igro »Revček Andrejček« pri Sv. Juriju ob Ščavnici in pri Mali Nedelji. Obe prireditvi sta zelo dobro uspeli.

SV. PETER POD SV. GORAMI (Smrtna kosa). V starosti 50 let je v celjski bolnišnici umrl po dolgi bolezni g. Kostajšek Miloš, po rodu od Sv. Petra pod Sv. gorami. Pred devetimi leti se je nasečil kot trgovec v Laškem, pa mu usoda ni bila naklonjena. Lepo premoženje, ki ga je bil prinesel s seboj, je v teh hudih časih skopnelo in zadnja leta se je preživljal pošteno kot potnik. V hudih prilikah pa je ohranil svoj značaj kremenit, kakršen je vedno bil. Bil je nacionalen in napreden mož. Ohranimo mu prijazen spomin.

VEŠČICA PRI RAZKRIZJU. V naši vasi je pri vsaki drugi hiši »Domovina«. Tako je prav. Tudi od nas bodo prihajale vesti v »Domovino«, saj smo zvesti naročniki in se nismo ustrašili gospoda, ki je zabranjeval »Domovino«. Zdaj bomo poskrbeli, da se ne bo naša »Domovina« pošiljala več na štrigovsko pošto, temveč da nam jo bodo oddajali že v četrtek v Šafarskem in ne v petek kakor doslej.

blagoslovi vaše usmiljeno, nežno srce!« je dejala nesrečnica in se zgrudila pred Cvetko na kolena. »Nisem zastoj molila in prosila Boga. Uslišal me je in mi poslal angela, da me reši.«

»Vstanite in pojdite z menoj!« jo je opominjala Cvetka, er jo poskušala dvigniti. »Odvedla vas bom ven! Pot je prosta! Samo hiteti je treba!«

Uboga trepetajoča ženska se je dvignila, a kakor bi jo bile iznenada zapustile vse moči, se je oprijela Cvetke in vzdihnila:

»Da, stran, stran! A Rochefort? — Če pride sem?« Koliko ste storili zame! Če pride sem, vas ubije!«

Cvetka je videla, da nesrečnica od slabosti ne more stati. Morala ji je dati časa, da se odpočije in zato jo je položila na divan.

V tem trenutku pa je nekaj zašumelo. Ali se niso odprla neka vrata? Kje je bilo to? Cvetka se je ozrla proti izhodu. Srce se ji je skoraj ustavilo od silnega strahu.

Kdo prihaja? Morda Rochefort? To ni mogoče, saj je vsa vrata zaklenila za seboj. In vendar se je iznova zaslišal šum. Bilo je visoko zgoraj na galeriji.

Cvetka je naglo ugasnila svetilko. Objela je jetnico in šepnila, naj molči.

Na galeriji se je prikazal neki možki. Sklonil se je čez ograjo in pogledal v rundo.

Cvetka je spoznala njegov razsvetljen obraz. Bil je Blaž, Rochefortov sluga...

XIX.

En sovražnik manj

Detektiv Filip Smit je bil zelo zadovoljen s tem, kar je opazil in slišal v parku. Odšel

je v grad, Hugo pa je še dalje preganjal bežečo Pavlo in Elvira se je bila med tem odpeljala na postajo.

Smit se je takoj vrnil v sobe pokojnega grofa. V gradu je bilo sicer temno, a detektiv je bil eden tistih ljudi, ki vidijo ponoči kakor mačka.

Nobene luči ni potreboval, ker je prav dobro poznal vsak kotiček, kakor bi bil že leta in leta stanovanj v gradu grofov Strmških.

Naglo in neslišno je hitel dalje, kakor duh se je plazil po temnih hodnikih.

Ko je došel na hodnik, na katerega je gledalo okno fotografske izbice, je že od daleč opazil, da je okno razsvetljeno in da pada svetloba na hodnik.

Kdo je bil v fotografski izbici? Detektiv se je splazil bliže, a v trenutku, ko je hotel pogledati skozi okno, je luč ugasnila. Obstal je in nekaj premišljeval.

Tedaj pa se je razklenila kakšnih dvajset korakov od njega stena in iz zapuščenih sob pokojnega grofa je stopil neki mož s svetilko v roki. Bil je Jože, Hugonov služabnik.

Naglo ko misel se je detektiv umaknil nazaj, da ga Jože ne bi mogel videti. Jože je odhitel v nasprotno stran in Smit je takoj šel za njim.

Kaj je Jože delal v fotografski izbici, to se mu je kar zdelo. Počasi je šel za svetilko. Kmalu je Jože došel do razsvetljenih polžastih stopnic in zavil kvišku.

Svojega nasledovalca ni niti videl niti slišal. V gornjem nadstropju je stopil v svojo sobo, ki je bila zvezana z gospodarjevim sobami.

Domače novosti

* **Nadškof-koadjutor dr. Štepinac o konkordatu z Vatikanom.** Zagrebški nadškof-koadjutor dr. Štepinac, ki se mudi v Vatikanu, je pred odhodom dal »Jutarnjemu listu« daljšo izjavo o konkordatu, ki je bil nedavno predložen narodnemu predstavništvu v potrditev. O tem vprašanju bodo razpravljali tudi jugoslovenski škofji na svoji konferenci 8. januarja v Zagrebu. Nadškof dr. Štepinac pravi v svoji izjavi med drugim, da prav za prav konkordat cerkvi ni niti potreben, ker je svobodna in neodvisna od kateregakoli prosvetnega oblasti. S praktičnega stališča pa so konkordati koristni, ker lahko pripomorejo k spravi v mnogih sporih. Na vprašanje, zakaj konkordat še do danes ni bil sklenjen, je nadškof koadjutor izjavil: Na to vprašanje vam ne morem odgovoriti. Prišel pa bo morda še čas za to. Vsekakor katoliška cerkev ni kriva. Na nekaj pa bi vas hotel opozoriti: Katoliška cerkev se ne bo nikoli nikomur na ljubo odrekla svojim osnovnim pravicam, posebej pa ne pravici do vzgoje mladine. Pa če za to ne bi bilo drugega razloga, bi zadostoval že ta, da so uspehi vzgoje mladine v zadnjih letih porazni, ker je svobodnomiselstvo izkušalo iztrgati mladino vplivu katoliške cerkve. Zato tudi vidimo učinke vzgoje v naših vzgojnih zavodih, ki jih vodi cerkev. Ti zavodi so naravnost prenatrpani, ker obupani starši nikjer drugod ne najdejo dovolj varnosti za svoje otroke.

* **Naš novi poslanik pri Vatikanu.** Z ukazom kraljevih namestnikov je postavljen za jugoslovenskega poslanika v Vatikanu g. dr. Niko Mirošević-Sorgo, doslej svetnik ministrstva zunanjih del. Novi poslanik se je rodil 1885. v Dubrovniku. Služboval je pri raznih poslaništvih in konzulatih v tujini. Dobro je znan tudi koroškim Slovincem, ker je služil nekaj let kot konzul v Celovcu.

* **Narodni poslanec Avgust Lukačič v bolnišnici.** Narodni poslanec za ljutomerski srez g. Avgust Lukačič se je v nedeljo pred prazniki vračal iz Sokolskega doma pri Mali Nedelji, kjer je bil na seji Sokola. Ko je prišel domov, mu je na domačem dvorišču spodrsnilo. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil

v gležnju desno nogo. Prepeljali so ga v ormoško bolnico, kjer mu je dr. Horvat dal nogo v mavec in se zdravi zdaj v domači oskrbi pri Mali Nedelji. Priljubljenemu našemu poslancu in javnemu delavcu želimo, da bi čim prej ozdravel.

* **Smrt vrlega naprednjaka.** V Leonišču v Ljubljani je preminil g. Avgust Juvanec, obrtnik in posestnik v Ribnici, star 66 let. Pokojnik je bil po očetu in materi Ribničan, rodil se je in odrasel je v Ljubljani, kjer se je izučil brivske obrti. V Ljubljani je služboval nekaj let kot pomočnik, potem pa se je stalno naselil v Ribnici, kjer si je izbral življenjsko družico. Zaveden narodnjak je bil od svoje mladosti. Bil je odbornik hranilnice, občinski odbornik in ustanovitelj Sokola. Njegovemu lepemu zgledu sledijo njegovi trije sinovi in hčerka. Njegov brat je pet let starejši upokojeni nadučitelj g. Franc Juvanec, ki živi v Ljubljani. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Ribnico, kjer se je vršil lep pogreb. Vrlemu narodnjaku in naprednjaku časten spomin, rodbini iskreno sožalje!

* **Andrej Lenarčič je umrl.** V soboto je umrl v Zagrebu upokojeni upravitelj gospodarskega odseka deželne vlade Andrej Lenarčič iz znane ugledne Lenarčičeve rodbine na Vrhniki. Gospodarske študije je dovršil v Halleju in na Dunaju. Praksno je nastopil na veleposelstva kneza Schwarzenberga na Češkem. Pozneje je poučeval kot profesor na kmetijski šoli na Grmu, leta 1885. je bil pa povabljen na kmetijsko šolo v Križevcih, katere ravnatelj je postal l. 1902. Pokojni Lenarčič je tudi mnogo pisal. Za pokojnikom ne žaluje samo njegova družina, temveč tudi mnogi njegovi bivši učenci in kmetovalci, ki jim je storil mnogo dobrega.

* **Franja Bergmannova †.** Predzadnjo nedeljo je umrla v Celju v starosti 75 let g. Franja Bergmannova, vdova po znanem žalskem zdravniku dr. Bergmannu in posestnica v Zalcu. Pokojna je izhajala iz ugledne žalske rodbine Roblek-Zužev. Bila je mati odvetnikove soproge ge. Ele Kalanove v Celju, vdove po notarskem substitutu ge. Milenke Detičkove in ge. Dore Müllerjeve, soproge vseučiliškega profesorja v Pragi in pokojnega žalskega zdravnika in znanega gasilskega delavca dr. Riharda Bergmanna.

Bila je setra pokojnega narodnjaka ve-eposestnika Franja Robleka v Zalcu. Pokojnica je svoje veliko gospodarstvo vodila vzorno in je daleč okrog slovela kot odlična hmeljarka. Vedno je rada podpirala narodna, prosvetna in dobrodelna društva. Z njo lega v grob odlično narodna in napredna, plemenita in srčno dobra žena. Bodi ji ohranjen časten spomin, svojem naše iskreno sožalje!

* **Papežev božični govor.** V četrtek 24. decembra ob 11.30 dopoldne je papež Pij XI. čital svojo božično poslanico vsem narodom sveta s svoje bolniške postelje. Papež je izrazil najprej svojo bolešč, ker mora na praznik rojstva Sinu božjega, ki naj bi človeku oznanjal ljubezen, opozoriti na krščanstvu sovražno propagando, ki se je poslužujeta na eni strani komunizem, na drugi pa novo poganstvo, ki predstavlja nevarnost ne samo za cerkev, temveč tudi za človeštvo sploh, ker rušita osnove družbe in družine. Proti tej propagandi je najboljšje sredstvo krščanska ljubezen, ki stoni na mirovnih naukih cerkve.

* **Papež nevarno bolan.** Iz Rima poročajo, da je zdravstveno stanje papeža Pija XI. zelo slabo. 25 dni je papež po nasvetu zdravnika samo počival, kar je njegovo stanje nekoliko izboljšalo.

* **Upravno sodišče je razveljavilo občinske volitve v Dobovi pri Brežicah.** Zaradi namadne porazdelitve so bile nedavno razpisane nove volitve za občino Dobovo in Kapele v brežiškem srezu. Volitve bi se morale vršiti 17. januarja. »Službeni list banske uprave« pa je te dni objavil nov razglas, s katerim je volitve preključujejo in odlaga-jo za nedoločeni čas. Preključ je utemeljen s tem, da v občini Dobovi ob objavi razpisa ni bil razpoloženi volilni imenik, ker je bil pri upravnem sodišču v Celju. Pri volitvah 25. oktobra je v Kapeleh zmagała opozicijska lista z 218 glasovi proti 80, oddanim za listo JRZ. V Dobovi je takrat zmagała lista JRZ, ki je dobila 282 glasov, med tem ko je bilo za opozicijsko listo izkazanih 263 glasov. Nosilec opozicijske liste g. Feliks Kovačič se je proti izidu volitev pritožil na upravno sodišče v Celju. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo in občinske volitve razveljavilo zaradi nepravilnega postopanja volilnega odbora. Obenem je izreklo, da se morajo v

Detektiv se je splazil k vratom in je skozi ključavnico natanko pregledal sobo.

Nekaj trenutkov je zelo pozorno in napeto opazoval, potem pa je zadovoljno pokimal in smuknil stran. Sam pri sebi je zamrmral:

»Škoda, da se je zaklenil. Ampak vse eno te še dobim, lopov!«

Pri tretjih vratih na istem hodniku se je detektiv ustavil. To je bila Hugonova soba. Položil je roko na kljuko in je začel za seboj korake, ki jih je dobro poznal.

»Že prihaja,« si je šepnil Smit, pritisnil kljuko, odprl vrata in neslišno smuknil v sobo.

Kmalu nato je prišel Hugo, ki je bil zelo jezen, ker ni mogel ujeti Pavle. Ko je stopil v sobo, je opazil, da so se odprla vrata sosedne sobe

»He, Jože, ali si tam?«

Jože je prišel iz salona in Hugo ga je ježno vprašal:

»Kje si se potikal ves dan?«

»Iskal sem še, gospod grof! Saj je mogoče, da je detektiv naredil več slik.«

»A, tako! Ali si kaj našel?«

»Ne, nič več!«

»Kje imaš to prokletno ploščo in sliko? Ali mi jo boš enkrat pokazal, ali ne?« je dejal Hugo, ki je postajal nepotrpežljiv.

»Tu je kaset!« je odgovoril Jože in pokazal kaseto.

Hugo mu je velel:

»Daj jo sem!«

Gospodar in sluga sta stopila k mizi, ki je bila od električne luči razsvetljena. Strešočimi rokami je Hugo odprl kaseto.

Plošča, ki jo je Filip Smit razvil, in slika sta ležala v njej.

Hugo je blazno segel po sliki. Dolgo je strmel v podobo in pri tem je postajal čedalje bolj bled. Takoj je spoznal samega sebe. Da, fotografija ga je izdajala, ga je razkrinkala kot morilca.

Jože je stal poleg gospodarja in na njegovem obrazu si lahko čital škodoželjnost.

Ko je gospodar še zmerom zamišljeno strmel v sliko, je sluga skrivaj iztegnil roko in potegnil k sebi kaseto s ploščo.

Za hrbtom obeh se je hkratu pokazala postava detektiva Smita, ki je neslišno prišel na prag in držal v roki bleščeč se revolver.

Izza vrat je gledal in hitro spoznal sliko. Videl je, da je Jože vzel ploščo, in je takoj ugani, kaj namerava z njo.

Onadva pa nista slutila, da stoji za njima detektiv. Hripavo je dejal Hugo:

»To je strašno! Kako je prišel prokleti vohun do tega? Ali je mogel vedeti, da — da —«

Prekinil je s kletvijo in raztrgal fotografijo na drobne kose, rekoč:

»Proč z njo! Niti en košček je ne sme ostati!«

Jože se je zaničljivo smehljaj, ko je Hugo trgal sliko na koščke, koščke potem zbral, vrgel v peč, jih zažgal in počakal, da so zgoreli.

»Tako! Zdaj pa še najvažnejše: ploščo!« je dejal Hugo in stopil k mizi. »Daj jo sem!«

»Gospod grof, ne prenažite se!« ga je opominjal Jože in držal ploščo z obema rokama.

»Daj jo sem!« je Hugo razburjeno kričal. »Dokler je ta stvar tu, nimam nobenega miru!«

»Ali hočete ploščo uničiti?«

»Seveda!« je odgovoril Hugo in skušal slugi iztrgati ploščo. A Jože jo je krepko držal.

»Poslušajte, gospod grof! Počakajte vendar! Saj jo boste dobili,« je ugovarjal Jože, dočim ga je Hugo divje napadal. »Zakaj hočete uničiti ploščo? Saj vam lahko še koristi!«

»Ti osel! Kako naj mi koristi? Ta stvar me lahko uniči, ne pa, da bi mi koristila, tepec!«

»Pustite vendar, gospod grof, da povem vse!« se je branil Jože. »Svetujem vam, da ploščo zelo skrbno in varno shranite!«

»Ha, ha, ali si znorel!« Ta dokaz, ki pričra tako jasno proti meni, naj — — —«

»Iz tega lahko naredite dokaz, ki bo pričal za vas,« je resno odgovoril Jože.

»Kaj?« se je Hugo začudil in debelo pogledal slugo, ki se je zvito smehljaj.

Gospodar in sluga sta bila tako zaverovana, da se nista niti ozrla proti sosedni sobi, odkoder so gledale bistre, pozorne detektivove oči.

Ko si je Hugo hotel s tako divjostjo prilaistiti ploščo, bi bil detektiv kmalu skočil iz svojega skrivališča. A pomiril se je. Vse je bilo odvisno od tega, da se plošča ohrani. Če bo uničena, se Hugo lahko raduje in nesrečni Stanke bo kaznovan.

(D. A. L. J. E.)

smislu zakona izvršiti nove volitve najkasneje v mesecu dni po dostavitvi te odločbe.

* **Razglasitev tujkoprometnih krajev.** Minister za trgovino in industrijo je na podlagi pravilnika o razglasitvi tujkoprometnih krajev razglasil v dravski banovini za tujkoprometne kraje v ožjem smislu: Brezje, Brežice, Celje, Cerkljano, Črno, Dolenji Logatec, Dravograd, Mežico, Gornjo Radgono, Guštanj, Jesenice, Kočevje, Krško, Ljubljano, Ljutomer, Marenberg, Maribor, Metliko, Mozirje, Novo mesto, Ormož, Planino pri Sevnici, Predčvor, Prevalje, Ptuj, Sevnica ob Savi, Slovenjgradec, Slovenjsko Bistrico, Skofjo Loko, Trzin, Višnje gorje in Vitanje; za tujsko prometne kraje klimatično gorskega značaja: Bled, Bohinjsko Bistrico, Bohinjsko jezero, Dovje, Mojstrano, Fram, Golnik, Gorje pri Bledu, Pokljuko, Gornji grad, Hoče, Jezersko, Kamn. Bistrico, Kranj, Kamnik, Kranjsko goro, Logarsko dolino, Solčavo, Ljubno, Luče, Radovljica, Predtrg, Rateče, Planico, Ribnico na Pohorju, Ruše, Smolnik, Srednje vas v Bohinju Sv. Anu pri Trzinu, Sv. Anu na Pohorju, kočna na Klopnem vrhu, Sv. Križ, Planino, Smartno na Pohorju, Topolšico in Vurberg; za tujsko-prometne kraje kopališnega značaja: Cateške toplice, Dobruvo, Dolenjske toplice, Laško, Medijske toplice, Rimski vrelci, Kotlje, Rimske toplice, Rogaško Slatino, Slatino Radence.

* **Vodnikova družba želi vsem svojim spoštovanim ustanovnikom, poverjenikom (-icam), sotrudnikom, članom, bralcem in prijateljem srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 1937.**

* **Velik uspeh Josipa Rijavca v Moskvi.** Naš rojak Josip Rijavec je dosegel te dni s svojim koncertom v Moskvi velik uspeh. Koncert je prenašal moskovski radio. Več pesmi je moral Rijavec ponoviti. Iz Moskve je odpotoval Rijavec v Leningrad.

* **Nenadna smrt dveh zagorskih občanov.** Pred prazniki je šel zagorski brusar Pavle Ovnik, za zaslužkom v Trbovlje. Kakor običajno je raznesel strankam nabrušene predmete, nato pa se je napolnil h kosilu, a med jedjo se je zgrudil in umrl. Pokopali so ga na trboveljskem pokopališču. Ovnik je v mladosti delal pri rudniku in je užival kot staro-upokojenec majhno pokojnino. Potem sta z ženo imela gostilno. Nazadnje pa je postal

brusar, kar mu je pri skromnem življenju pripomoglo, da je postavil v Zagorju hišico.

Prav tako pred prazniki je preminil 50-letni rudar in oče petih otrok g. Anton Okrogar v Toplicah. Pokojnik je prišel mlad v premogovnik za zaslužkom. Ko je postal kopač, je šel v Nemčijo. V vojni je bil ujetnik v Sibiriji. Šele leta 1919. je prišel spet v Zagorje, kjer je bil ves čas v službi do svoje prežgodnje smrti. Bil je spoštovan pri vseh sodelavcih in predstojnikih. Dosleden svojemu prepričanju je bil vnet zagovornik delavskih koristi ne glede na svetovno naziranje posameznikov. V soboto je bil veličasten pogreb. Zastopana so bila razna društva. Prišli so tudi zastopniki rudnika in bratovske skladnice. Tovariši delavci so mu pred hišo in ob grobu peli, rudniška godba pa je igrala žalostinke. Od pokojnika se je poslovil tajnik Zveze rudarjev, ki je dejal, da je bilo vse življenje pokojnika ena sama veriga trpljenja. Časten mu spomin!

* **Vsa vojaška pojasnila** v katerikoli zadevi dobite za malenkostno plačilo pri Peru Francu, kapetan v pokostu, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti koček ali znamko za 6 Din.

* **Ponatiske predavanja o tuberkulozi.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdal v 76 strani obsegajoči knjižici ponatiske predavanja o jetiki, ki so bila pri uradu od 7. marca do 4. aprila minilega leta. Knjižica je nov dokaz o tem, kakšno važnost po'aga OUZD v Ljubljani borbi proti jetiki. Knjiga ima prispevke dr. Neubauerja, dr. Prodana, dr. Furlana, dr. Minafa, dr. Jaške, dr. Dereanija in dr. Pogačnika.

* **Požar v Srednji vasi.** Na sveti večer je začelo goreti v Srednji vasi pri šenčurju pri posestniku Janezu Vrečku. Ogenj je objel vse gospodarsko poslopje in ga upepelil. Gasilci so gasilci iz šenčurja in Luž z ročnimi brizgalnami. Prava izdatna pomoč je prispela šele, ko so prihiteli k požaru z motoriko Kranjčani. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

* **S tovornim avtom v Poljanščico.** Bano-vinska cesta v Poljansko dolino tik Podpulferce v zminški občini je bila te dni prizo-rišče hude nesreče. Pravilno po desni strani ceste je vozil z dvovprežnim vozom Martin Bernik od Sv. Ožbolta, poleg njega pa je sedel 9-letni Janežek iz iste vasi. Ko je pri-

spel do bodovelskega mostu, je zavil čez cesto na levo, med tem pa je privozil za njim tovorni avto prevoznika Ivana Mračka z Loga. Šofer Alojzij Kos je hotel prehiteti voznika, toda prepozno, kajti že v naslednjem trenutku sta treščila skupaj avto in voz. Voz z obema konjema je vrglo v desno. Avto je oplazil levo lestvino in levega konja, ki je dobil hude poškodbe. Morali so ga na mestu pobiti. Avto pa je med tem zdrknil pod levi rob ceste in se prevrnil v Poljanščico tako, da so bila vsa štiri kolesa zgoraj. Šofer, ki je pri usodnem srečanju najbrž izgubil oblast nad volanom, ni imel časa za odskok. S svojima spremajevalcema Antonom Dolinarjem in gospodarjevima 15-letnim sinom Ivanom, ki so sedeli v zaprti kabini, se je znašel v strugi mrzle reke. Pač srečno naključje, da so ostali pri tem strahovitim padcu vsi trije nepoškodovani.

* **Konj je ubil 12letnega dečka.** Te dni, ko so se vračali šolarji domov, se je zgodila ob Dravi nesreča, ki je terjala življenje 12letnega učenca Zdravca iz Obreža. Pred neko hišo je stal s parom konj vprežen voz, kakremu se je približala skupina učencev. Deček Zdravec je potegnil konja za rep, konj se je splašil in z vso silo brcnil s kopitom dečka v glavo, da je ta obležal nezavesten in kmalu nato izdihnil. Ivanuševo Katarina iz Loperšič, ki se je vračala iz paromlina, je naložila mrtvega otroka in ga odpejajala na Zdravčev dom. Lahko si mislimo, kako so nesrečni starši sprejeli žalosten dogodek.

* **Lokomotiva je razbila voz.** Nedavno se je vozil neki voznik na vozu, za katerega je bil zadaj privezal drug voz, po državni cesti iz Celja proti Petrovcem. Ko je privozil do še vedno nezavarovanega prelaza v Medlogu, kjer se je zgodilo že toliko nesreč, je v temni in megli v zadnjem trenutku opazil, da se bliža iz celjske smeri tovorni vlak. Voznik je hitro pognal ter tako rešil sebe, konja in voz, med tem ko je lokomotiva zadela v drugi voz in ga razbila.

* **Zrtve streljanja.** Marsikod na deželi si svetega večera ne morejo misliti brez streljanja in kadar pridejo stari možnarji iz ropotarnice, je zmerom nekaj samozavestnih fantov deležnih gorja. Tako so pripeljali v ljubljansko bolnišnico iz Zg. Stranj pri Kamniku dva kmečka fanta, 27-letnega Janeza Arneža in 26-letnega Franceta Špruka, ki sta

Po Harmstorfu J. M.

Žrtve razsipne žene

1.

»Tale račun sem dobil gotovo po pomoti. Prosim te, Irma, povej svoji šivilji, naj take šale za bodočnost opusti.«

Veletrgovec Hinko Volavšek je bil očitno slabe volje. Vrgel je papir na mizo in začel z dolgimi koraki stopati sem in tja po sobi svoje žene. Bil je majhen, rejen mož že blizu šestdesetih let, da je bil videti oče, ne pa mož svoje lepe mlade žene.

»Pokaži račun!« je rekla žena in bežno pogledala papir. »V redu je«, je pripomnila.

»Nabaviti sem si morala obleke, ki sem jih nujno potrebovala. To boš že moral plačati.«

»Ne, ne bom,« jo je odločno zavrnil. »Znesek, ki ga dobivaš vsak mesec za svoje toaletne potrebščine, že tako visoko presega moje razmere. Ponovno sem ti že rekel, da k temu znesku ne pridenem niti pare, saj take mesečne vsote kar za oblačilne potrebščine, oprosti, skoro gotovo ne dobiva v našem mestu nobena druga žena. Boš se morala pač omejiti in šivilji dolg odplačevati od mojega stalnega mesečnega prispevka.«

Nenadno je umolknil, kakaj opazil je, da v sobi ni bil sam s svojo ženo. Plavalasa mladenka s prijetnim obrazom se je v veliki zadregi dvignila izza mizice, kjer je nekaj šivala, in hitela mimo njega, da bi zapustila sobo. Njeno preprosto, temno oblačilo, ki je bilo v velikem nasprotju z elegantno obleko

gospodarice, je pričalo, da je bila uslužbena pri Volavškovih.

»Prosim vas, gospodična Praznikova,« se je obrnil veletrgovec k mladenki, »pošljite služkinjo v pisarno. Gospod Gornik naj pride za trenutek k meni.«

Dekle je prikimalo in šlo. Gospa Irma pa je po njenem odhodu užaljeno pripomnila:

»Ni bilo posebno obzirno od tebe, da si me vpričlo moje družabnice ošteval. Menda si me hotel v njenih očeh ponižati.«

»Žal je nisem takoj opazil. Sicer sem pa prepričan, da se lahko zanesem na njeno molčečnost. Kljub temu pa seveda moje besede drže.«

»Ti se torej res braniš plačati moj dolg pri šivilji? Ali bi ti bilo ljubše, če bi bila z nemodernimi oblekami v posmeh vsemu svetu?«

»Zlasti bi mi bilo ljubšo, Irma, če bi že enkrat hotela razumeti, da so časi resni in da moje bogastvo ni brez dna. Moram se boriti s hudo gospodarsko stisko in bi bilo smešno lahko miselno od mene, če bi ti dopuščal, da bi se vdajala tako nesmiselno zapravljivemu razkošju.«

Irma je zaprla knjigo, ki jo je bila med tem dozdevno brala, in jo s kretajo nejevolje vrgla na mizo.

»Nisi zmerom tako govoril proti meni. Ko sem tvoje snubljenje sprejela, nisem pač niti slutila, da mi boš nekoč govoril take reči.«

»In ti bi se najbrž premislila poročiti se z menoj, če bi me ne bila smatrala za neizmerno bogatega?« je vprašal Volavšek z bolj žalostnim kakor jeznim glasom. »Spričo ravnodušnosti, ki jo že dolgo kažeš nasproti meni, bi me tako priznanje še komaj presenetilo.«

»Ali bi storila zločin, če bi gladko priznala, da je res, kar domnevaš? Tudi takrat, ko sem tvojemu vztrajnemu snubljenju naposled ugodila, te nisem nalajala. To pač veš, da svoje prostosti nisem zavrgla za pomanjkanje. Dovolj sem se naučila siromaščine v svojih dekliških letih. Tudi nisem tako razpoložena, da bi videla v strastni ljubezni nadomestek za vse dobrote in prijetnosti življenja. Žal mi je, če si se glede mene varal. Ni to moja krivda.«

Volavšek je baš imel na jeziku hude besede, ko je potrkalo na vrata. Hitro se je premagal in na videz mirno dejal: »Naprej!«

Mlad možki okrog trideset let se je pokazal na pragu. Njegov odkritosrčni obraz je bil nenavadno blede in v njegovem obnašanju se je opazil nemir.

»Poslali ste po mene, gospod šef...«

»Da. Nocoj ne pojdem več v pisarno in bi želel, da zaradi reda že danes vknjižite znesek, ki sem ga sam prevzel pri trgovcu Blažonu. Tukaj je štirideset tisoč dinarjev v ti-sočdinarskih bankovcih. Zaklenite jih in poravnajte jutri zjutraj naša plačila. Kolikor vam ostane, pošljite v banko.«

Veletrgovec je bil vzel iz notranjega žepa precej debelo kuverto in izročil svojemu glavnemu knjigovodji dva s papirnatima trakoma prevezana zavitka bankovcev.

»Denar sem preštel. — Ali se je v trgovini zgodilo kaj posebnega.«

»Ne, gospod Volavšek, vse je v redu.«

»Lepo! Toda povejte mi, gospod Gornik, kakaj ste videti tako bolehnici.«

Gornik se je zganil, kakor bi bil v teh šefovih besedah hud očitek.

skušala svetonočno razpoloženje povzdigniti z nekaj strelji iz možnarja. Pri tem je staro kresalo razneslo in je Arnežu odtrgalo desnico v zapeljivo, špruku pa izbilo levo oko. Na podoben način je bil ranjen posestnik Lovrenc Bizej iz Soteske pri Moravčah, ki je skušal doma streljati s starim revolverjem, pa mu je izstrelek bušnil v roko in ga precej hudo poškodoval.

* **Starček se je zastrupil.** Te dni so naši na cesti na Ložnici pri Celju 71letnega ubožca Jurija Končana z Ložnice v nezavesti in ga prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Ker ni imel zunanjih poškodb so truplo raztelesili in našli v želodcu strupeno kislino. Končan je očitno izvršil samomor.

* **Vlom v Lučnah.** K naši vesti o vlamu v Oblakovo hišo v Lučnah pri Trati nam piše vloma osumljeni Jakob Petrnelj, da je bil izpuščen iz preiskovalnega zapora, ker ni bilo podlage za sum.

* **Ponesrečen roparski napad.** Nedavno nedeljo zvečer je posestnik, trgovec in gostilničar g. Franc Povšič v svoji gostilni na Bučki stregel gostom. Ob 19. ure pa se je odpravil na stari dom spat. Privil je svetilko in legel v posteljo. Ko je že dremal, je zaslišal, da prihaja nekdo po stopnicah. Mislil je, da se je vrnil sin Pepi. Zdajci pa je prišlec stopil v sobo in ugasnil luč. Povšič se je čisto zdramil in vprašal: »Pepi, zakaj si ugasnil luč?« Neznanec je na to vprašanje brez odgovora skočil proti postelji, zgrabil Povšiča in s tihim glasom zahteval denar. Povšič je še vedno mislil, da je to sin, pa mu je rekel: »Pepi, saj veš, kam sem poslal denar.« Neznanec je postal še nasilnejši in je rekel: »Denar ali pa crkni!« Pri tem je privlekel iz žepa nož in zamahnil proti Povšiču. Zaradi odeje ga je vrezal le v desno uho. Ko je Povšič začutil rano, je planil pokoncu, napadalca zgrabil in ga vrge na tla. Ropar se je hitro pobral, skočil iz hiše po stopnicah in izginil v noč. Povšič je tekel za njim, da bi ga prepoznal, a ga že ni več videl. Raški orožniki so uvedli preiskavo in zaslišali več sumljivcev, vendar roparja še niso izsledili.

* **Zagonetno zločinstvo.** Iz Zagreba je pred dnevi izginil upokojeni delavec mestne plinarne Filip Pečnik, pred prazniki pa so našli njegovo truplo v nekem gozdu pri vasi Mi-

roševcu. Policija je imela na sumu Pečnikovo ženo Ano, da je ona po kakih najetih zločincih dala umoriti svojega moža. Filip Pečnik je štel preko 60 let, njegova žena Ana pa 52 let. Ana je imela ljubavno razmerje z nekim čevčarjem, ki ji je iz Maribora pred tedni poslal pismo, v katerem piše, da bo zadeva kmalu po dogovoru končana. Njegova Ančka naj kar dobro in mirno spi, ker bo kmalu svobodna. To pismo je policija našla in pred par dnevi, ne da bi bila Ana Pečnikova kaj vedela, zaprla tudi Franca M'akarja, pisca tega pisma, ko je prišel v Zagreb. Ko so našli Pečnikovo truplo v gozdu, je policija povabila njegovo ženo, da bi mrliča prepoznala. Policisti so ženo pazljivo motrili. V umorjencu je žena takoj spoznala svojega moža in si oči pokrila z rokami, kakor bi jokala. Ko jo je pa po'icijski uradnik pogledal v oči, ni videl v njih nobene solze, pač pa izraz velikega strahu. Ano Pečnikovo so aretirali, njen ljubimec M'akar pa je že priznal, da je nekemu pajdašu naročil, naj umori Filipa Pečnika.

* **Vlomili in tatovi na delu.** Nedavno noč so zlikovci vlomili v Debelakovo hišo in Zorkov mlin v Lovniku pri Poljčanah. Prvemu je zmanjkalo ko'lo, drugi pa je ob vrečo moka. Raza tega so bile v zadnjih dneh pri več hišah ukradene kokoši, med drugimi tudi pri poljčanskem župniku. K sreči pa so vli orožniki tatove izsledili in jih vtekli pod ključ.

PREKMURSKI GLASNIK

Hlapec okradel gospodarja. V Podgradju pri Radgoni je služil pri posestniku Ivanu Jageriču 18letni hlapec Rudolf iz Dolnjih Slaveč v Prekmurju. Ko se je njegov gospodar v gozdu ponesrečil in so ga odpeljali v bolnišnico, se je hlapec Rudolf polastil njegovega koleša in pobegnil z njim v Prekmurje. Ko je prispel v svojo domačo občino, je šel tja javit kolo. Tam so ga vprašali, kje je kolo dobil. Ker pa ni vedel odgovora, je pobegnil iz pisarne in pustil tam kolo. Občinskemu tajniku se je to zdelo čudno in je zadevo prijavil. Orožništvo je ugotovilo, da je kolo last Ivana Jageriča.

la za klavir in mu začela s svojimi vitkimi prsti izvabljaliti omamljajoče glasove.

Volavšek je sedel poleg nje na stolu in poslušal. Spomnil se je dneva, ko jo je bil prvič videl. Ni bila samo njena očarljiva lepota, temveč tudi njena nenavadna nadarjenost za glasbo, ki sta vneli srce petdesetletnega samca. Na neki družinski slavnosti sta se srečala Irma in on sta bila med gosti. Gospodinja mu je takrat, ko je bil vprašan za ime mlade lepote, dejala zaupno, da je sirota brez staršev in brez premoženja, zaradi česar si mora služiti kruh s klavirskim poukom. Da pa je sicer odlično vzgojena. Njen oče da si je pognal kroglo v glavo, ko je s polomom neke banke izgubil vse premoženje.

Morda je dobra gospa opazila, da se zanimanje premožnega trgovca za ubožno klavirsko učiteljico in je hotela to zanimanje v kalli zatreti. Toda vtisk, ki ga je napravilo njeno pripovedovanje nanj, je bil čisto drugačen, kakor ga je gospa pričakovala. K obudovanju mladenkine lepote in glasbene nadarjenosti se je pridružilo še sočutje z njeno žalostno usodo. Vneto si je prizadeval bliže se z njo seznaniti, in še tistega večera je sklenil, pridobiti si siromašno siroto za ženo.

Svoj smoter je dosegel in nekaj časa se je smatral za najsrečnejšega vseh umrljivih. Lepe sanje pa so prehitro minile. V svojo veliko bol je moral spoznati, da je njegova lepa žena brez srca in sebična. Čedalje bolj je spoznaval, da ga ni vzela iz prijateljstva, še manj iz ljubezni. V dolgih osmih letih zakona se je že neštokrat kesal, da se je bil dal tako lahkomišelnost omamiti od njenih telesnih čarov. Njegova nekdanja strast se je počasi umikala brezbržnosti nasproti Irmii. A čar njene

POPOTNIKOVA TORBA

Smrt marljivega moža

Kostanjevica na Krki, decembra

Svoj čas je bila navada, da so gospodarji sprejemali nove posle na šentjanžev dan. Tako je prišel tudi pred 39 leti k znani Bučarjevi gostilni v Kostanjevico za mesarskega pomočnika tedaj 24 letni Simončič Josip, ki je kmalu postal zaupnik g. Bučarjeve, kateri je bil do njene smrti zvest služabnik. Poleg mesarske obrti je vodil tudi vse gospodarstvo z izredno vnemo in spretnostjo ter si je s tem zaupnim mestom osvojil najširšo javnost tako, da je bil splošno znan le kot Bučarjev Pepi.

Obiskovalci Bučarjeve gostilne so vedno spraševali po Pepetu, katerega je marsikdo zamenjal s pravim gospodarjem. Svoje zaupno mesto je obdržal tako rekoč do smrti, ker njegov gospodar g. Lavoslav Bučar ni nikdar dvomil o njegovi zvestobi in mu zaradi tega tudi še sedaj, ko je bil že nekaj let neozdravljivo bolan, ni hotel jemati veselja do gospodarskih poslov. Zavratna bolezen pa ni odnehala in prav na šentjanžev dan po 39 letih zveste službe je končal svoje delo za vedno. 63 let star je zatisnil svoje trudne oči v hiši svojega dolgoletnega gospodarja, ki ga je v znak hvaležnosti dal pokopati v svoji družinski grobnici. Vsa Kostanjevica z najširšo okolico obžaluje njegovo prerano smrt.

Bil je naprednjak in član vseh tukajšnjih društev. Blag mu spomin, cenjeni Bučarjevi družini pa naše iskreno sožalje!

Moravske novice

Moravče, decembra

Na cesti, ki duži iz Moravč proti zaloški graščini, se je nedavno prikazovala, kakor so ljudje trdili, žena v belem ogrinju, na glavi pa je imela rdečo ruto. Pridružila se je nekemu možu, ki je šel ponoči z opravkov, ter ga spremila do doma. Tam je nekam izginila. Ko je bil mož že v sobi, je pogledala skozi okno. Ljudje so ugibali to in ono. Velika bela žena pa se je pojavljala tudi drugod; znašla se je menda celo v neki moravški

»Ne, ne, gospod šef! Prav zdrav se počutim.«

»Prav je tako, vendar bi vam svetoval, da se pri delu ne ženete tako. Videl sem že večkrat, da ste opravljali dela, ki bi jih lahko storil kdo drugi izmed pisarniškega osebja. Ne zahtevam, da se moji ljudje tako mučijo za mene. Pojdite zdaj. Ko boste denar spravili, prinesite ključ od blagajne.«

Gornik se je molče priklonil in šel. Nobeden izmed obeh mož ni bil opazil, s kako poželjivimi pogledi so se med njunim kratkim razgovorom vpikavale temne oči mlade žene v oba zavitka bankovcev. Kakor hitro so se zaprla vrata za Gornikom, je Irma vstala in položila svoje negovane, lepe roke možu na rame.

»Ali si hud, Hinko?« je vprašala prilizljivo. »Grde reči sem govorila, kaj ne? Pa nisem resno mislila. Oprosti mi!«

Nenadna izprememba njenega obnašanja ga je presenetila in nekaj nezaupanja podobnega se je pojavilo v njegovih potezah.

»Če naj tvojo prijaznost poplačam s to-le ceno,« je dejal in pokazal na šiviljin račun, »je tvoj trud zaman, Irma. Tokrat ne bom plačal.«

»Saj tega več ne zahtevam,« ga je prekinila z očarljivim nasmeškom. »Spoznavam, da sem zapravljala. Potrudila se bom, da se bom poboljšala. Kot plačilo za možo dobro namero zahtevam le, da pokažeš prijazen obraz in ne več godrnjavega. Pojdi možek, da ti kaj zaigram na klavir. Že dolgo nisem igrala.«

Njenemu sladkemu, omamljivemu vabljenju se ni znal ustavljati. Nejevolja je res izginila z njegovega čela in šel je za očarljivo lepo, mlado ženo v salon, kjer je takoj sed-

omamljive zunanosti je vendarle še imel nekaj moči nad njim, in če se mu je pokazala prijazna, si je kaj rad spet mislil, da mu je dobra žena.

Ko so bile njegove oči uprte v njen lepi obraz, se je že resno boril z izkušnjavo, da bi ji tokrat še odpustil in se ji zopet kakor že tolikokrat vdal za sužnja njene muhaste zapravljivosti. Vedel je, da bi s tem pokopal zadnje upanje, spraviti jo kdaj na pot skromnosti in varčnosti, a bilo mu je tako prijetno gledati jo vedro in srečno.

Že je vstal, da bi stopil k njej in ji z nežnimi besedami javil izpolnitev njene želje, a ga je zmotil vstop njegovega glavnega knjigovodje Gornika.

»Tu je ključ, gospod šef,« je rekel mladi mož. »Prosim, ali imate še kakšne opravke zame?«

»Ne, dragi Gornik! Samo ne zamudite takoj jutri zjutraj poslati v banko denar, ki ga ne potrebujete v trgovini. Saj veste, da po poizkusu vloma v lanskem letu nimam rad doma večjih zneskov.«

»Vlomov se nam zdaj ni bati,« je odvrnil Gornik, »saj so varnostne naprave tako zanesljive, da tujec ne more do denarja. Pa tudi pes je zaprt v sobi z blagajno.«

»Res, res, toda tudi vlomilci napredujejo v svoji iznajdljivosti.«

»Nikar si ne delaj skrbi!« je vzkliknila Irma smeje se, vstala od klavirja in stopila k možu. »Strah pred vlomilci te bo še spravil ob dobro voljo. Nocoj te hočem videti veselega, ker hočem biti tudi sama vesela. V jedilnici je gotovo že pripravljena večerja za naju.«

kuhinji, kjer je več noči zaporedno ropotalo pri štedilniku ter je služkinjo že kar skrbelo, kaj se bo zgodilo. Rožljali so namreč železni pokrovi kakor nekdanj spomini, ki so označevali smrt ali nesrečo. Čudnih pojavov je bilo konec, ko so zalotili v kuhinji vaškega siromaka, ki se je hodil gret skozi odprto okno. Neko drugo naključje pa je razkrilo tudi prikazen z rdečo ruto v pomirjenju onim, katere je plašala.

Zupnega upravitelja g. Mavčiča pri Sv. Trojici obiskujejo letos huda nesreča. Med letom mu je pogorelo gospodarsko poslopje, nedavno pa je nekdo vlomil v župnišče in odnesel več predmetov. Vlomilec je menda neki potepuh, ki se je poprej potikal po okoličih.

Tatinski obisk je imel tudi posestnik Vrečar na Goričici pod Sv. Trojico. Pred hišo, ki stoji ob cesti, so se ustavili ponoči trije neznani kolesarji; eden je stal na straži zunaj pred vrati, dva pa sta stopila v gospodarjevo sobo in zahtevala denarja. Zagrozila sta mu, naj molči, sicer ga bosta ustrelila. Vrečar jima ni mogel dati ničesar, ker je bolan že dolgo časa. Tedaj so se zbudili domači, ki so spali v drugem koncu poslopja, in poklicali soseda, nato pa so neznanci pobegnili, ne da bi bili kaj odnesli.

Posestnika Bizilja iz Soške je zadela na božični večer huda nesreča. Streljati je v podstrešni sobici skozi odprto okno, ker stoji hiša na gričku in se odnevo lopo razlega v dolino. Nastal je silen pok, nato je zaropotalo kakor bi se nekaj zvrnilo in zavladala je tišina. Domači, zbrani spodaj v doličih, so takoj zasluhtili, da ni nekaj v redu. Šli so gledat in naši gospodarja na tleh v krvi nezavestnega. Strel mu je odtrgal kazalec na desnici, katero mu je tudi opraskalo. Mož je omedlel zaradi bolečin ter se je kmalu spet zavedel. Drugi dan so ga odpeljali v bolnišnico, iz katere pa se je že vrnil v domačo oskrbo.

Pri Sv. Križu nad Moravčami so nedavno blagoslovili novo šolsko poslopje, katero so pričeli graditi letos na cerkvenem svetu. Nekateri bi bili imeli radi šolo v Veliki vasi, pa so se naposled zedinili za središče šolskega okoliša. Slavnost otvoritve je bila prav priserčna.

Meje naše občine bodo menda popravili. Tako se bo na vzhođu odcepila bivša peška

občina, ki se namerava spet osamosvojiti. Na jugu pa želijo priklopiti del prejšnje velikevaške občine, ki spada zdaj v Kresnice.

V Moravčah je umrl po daljšem bolehanju posestnik g. Anton Cerar, bivši dolgoletni župan in častni občan moravške občine. Uglednemu možu, ki je bil vseskozi poštenjsek — blag spomin!

NAŠI NA TUJEM

Iz kolonij naših ameriških rojakov

V New Yorku je bila nedavno obsojena na šest mesecev ječe Frančiška Tavčarjeva, o kateri se je svoječasno tudi pri nas mnogo pisalo in govorilo. Pred leti je namreč vzbudila med Slovenci v Ameriki veliko pozornost s svojo izjavo, da ji je v Ilirski Bistrici umrl stric Valenčič, lastnik tvornice makaronov in ji zapustil več milijonov. Odpoštovala je v Jugoslavijo in se večkrat vozila čez mejo v Italijo. Jugoslovenska oblastva so postala nanjo pozorna in so jo smatrala za italijansko vohunko, ker so se prepričala, da je njena zgodba o podedovanih milijonih izmišljena. Iz Jugoslavije se je napotila v Kalifornijo, kjer je ponaredila več čekov, potem je pa izginila. Obsojena je bila, ker je ponaredila potni list in prispevala z njim v Ameriko. O svojih dozdavnih milijonih pravi, da jih je porabila abesinska vojna.

V Burgetstownu se je v rudniku smrtno ponesrečil Janez Cuder, star 56 let, rojen v Trenti nad Bovecem.

ŽENSKI VESTNIK

Več sadja otrokom

Uživanje sadja je eden izmed najuspešnejših pripomočkov za ohranitev zob. Znano je, da imajo ljudje, ki uživajo mnogo sadja in zelenjave, po navadi lepe in močne zobe in da jih redko kdaj boijo. Kadar žvečimo sadje, prihaja sadna kislina v dotiko z vsemi zobmi. Mesnati del sadja prevzame nalogo ustnega pometača in snažilca ustne dupline. To vlogo opravlja na temeljit, vendar rahel način. Sadna kislina oči-

sti vse luknjice in vmesne prostore ter uničuje tu povzročitelje zobnih bolezni. Sadna kislina odstranjuje tudi izločbe ob robovih dlesni, ki povzročajo zobni kamen in njegove zle posledice. Pri tem je treba poudariti, da sadna kislina sklenini zob ni nevarna. Hranilne soli, ki so v sadju, so rasti zob celo neobhodno potrebne.

Vsako, zlasti pa otroci naj uporabijo vsak večer, preden gredo spat, po eno ali dve jabolki. Prijeten okus, ki ga boš tako imel jutraj v ustih, te bo prepričal, da jabolka dobro opravljajo svoje delo. O kakšnem plehkem okusu, ki ga imamo običajno v ustih, ko se prebudimo, in o slabem duhu, ki prihaja iz ust, ne bo sledu.

To naj si še posebno dobro zapomnijo matere in naj skrbijo za to, da bo dobil njihov otrok, preden gre spat, vsaj eno jabolko ne samo iz gori navedenih vzrokov, temveč tudi zaradi tega, ker ima sadje mnogo snovi, ki so za razvijajoče se telo potrebne. Med temi snovmi so zlasti vitamini. Otroci, ki zmerom jedo sadje, so redko kdaj bolni.

Čiščenje volnenega blaga

Za svetle volnene obleke in plašče, če so zamazani, je najboljša, da jih razparaš, in odstraniš prah, ki se je nabral v šivih. Nato tako obleko operi, in sicer takole: Pripravi si mlačne vode, raztopi v vodi malo pralnega praška in dobro zmenčaj obleko. Če je v obleki masten madež, ga namili in dobro zmenčaj. A menčaj z rokami, ne na stroju!

Če je bila obleka zelo umazana, menčaj vodo in zmenčaj še enkrat. Nato zmenčaj obleko še v kostonjevi vodi in šele nato obleko izpiraj v mlačni vodi. Vodo menčaj vsaj štirikrat do petkrat. Nato obleko obesi, da se voda odteče, potem pa zavij v čiste rjuhe in še vlažno zlikaj.

Kostonjevo vodo pripraviš takole: Kilo divjega kostonja olupiš tako, da odstraniš vso rjavo kožo, nato ga drobno zreži in skuhaj v petih litrih vode. Vre naj približno pol ure. Zatem kostonj precedi skozi krpo in v tej vodi menčaj obleko. Kostonjeva voda namreč obleko poškrabi in vzame zadnjo umazanost iz blaga.

Cisto očaran od njene prijetne vedrosti je Volavšek odslovil svojega glavnega knjigovodjo in ponudil svoji ženi roko kakor v tistih najsrečnejših dneh po poroki.

S sklonjeno glavo je zapustil Gornik sobo. Ko je šel skozi predsobo, ga je poklical nežen ženski glas:

»Dober večer, Dušan,« je rekla mladenka, in v zvoku besed je bil nekak ožitek. »Ali nisem vredna niti vašega pozdrava?«

Bledi obraz mladega knjigovodje je temno zardel. V prvem trenutku je kazalo, kakor bi hotel stopiti bliže k mladi družabnici, katere postava mu je tako nenadno pojavila pred njim. Toda že po prvem koraku se je ustavil.

»Oprostite mi, Majda, saj vas nisem opazil,« je prosil. »Mislim sem pravkar na važno poslovno naročilo, ki ga bom moral jutri izvršiti. Zaradi tega...«

Beseda se mu je ustavila, ker se mu je laž upirala. Videl je pa tudi, da je bilo njegovo opravičevanje zaman, zakaj mladenka je zagrenjeno odkimovala z glavo.

»Ne, ne, Dušan, saj ne gre za to,« je rekla tiho. »Vsaj odkritosrčni bi lahko bili proti meni. Opažam že dalje časa, kako skrbno se me izogibljete in kako je vam nerodno, če morate kdaj govoriti z menoj. Zakaj mi ne boste povedali, kaj hudega sem vam storila, da se hudujete na mene.«

»Jaz se na vas hudujem?« je bolestno ponovil Gornik. »Ne, res ne! Vse bi bilo prej mogoče kakor to. Če sem se nerodno obnašal, me ne obsojajte preveč. Prej bi zaslužil od vas sočutje kakor pa nejevoljo.«

»Ali mi ne marate povedati, kakšna nesreča vas je doletela? Če nisem jaz kriva vaše

nesreče, zakaj mi potem ne zaupate kakor svoječasno?«

Gornik je pogledal pred seboj na tla in vzdihnil.

»Rad bi vam povedal vse, Majda, toda skrivnost, ki naj bi jo vam povedal, se ne tiče samo mene. V zadnjem času se je vse tako izpremenilo.«

»Kaj se je izpremenilo, Dušan?« je resno vprašala. »Bila sva si prijatelja od otroških let in doslej nisem mislila, da bi se moglo na tem kaj izpremeniti.«

»Nisem mislil tako. Vendar najino razmerje v bodoče najbrž ne bo moglo biti več takšno, kakršno je bilo doslej. Nič več nisva otroka, ki prosto med seboj kramljata in se šalita ne da bi mislila na bodočnost. Resnost življenja je stopila med naju in neizprosno zahteva svoj davek.«

Mladenka ga je pogledala z velikimi začudenimi očmi in čisto razločno se je videl v njenih očeh velik strah.

»Ne razumem vas. Ali pa si naj morda vaše besede tolmačim tako, da sem storila nekaj nerodnega, ko sem se silila v vaše zaupanje? Ali je najino prijateljstvo postalo naenkrat nekaj krivičnega hudega?«

Gornik je odkimal in po kratkem molku dejal: »Majda ne mučite me s takimi vprašanji, na katera vam zdaj še ne bi mogel prav odgovoriti. Pozneje, pozneje vam bo morda postalo vse jasno. Danes nisem nič drugega kakor obžalovanja vreden človek.«

Tedaj se je zabliskalo v njenih sicer milih očeh. »Pozabite torej, da sem si dovolila vprašanje, ki me nič ne briga. Prav gotovo vas ne bom več nadlegovala s spomini na preteklost, ki jo hočete v sebi zatreti.«

Priklonila se je in mu obrnila hrbet, da odide v jedilnico. Gornik je stal še nekaj sekund na mestu in ji sledil z žalostnim pogledom.

»Nisem mogel drugače ravnati,« si je tiho rekel. »Morda je najboljša tako, saj mora biti zdaj vsega, prav vsega konec.«

Z mračnimi mislimi se je napotil proti svojemu samotnemu stanovanju.

Majda je osupla obstala na pragu jedilnice, ko je zapazila, da se je razburljivo razpoloženje gospodarja in gospodinje umaknilo nežni vzajemnosti. Še malo prej je grozil a nevihta, zdaj pa je vse tako lepo v redu. Odkar je v tej hiši, še ni opazila takšne prisrčnosti med obema zakoncema. Kljub temu pa ji lepa žena prav zdaj ni bila všeč, zakaj njene ustnice so se tako zahrbtno zapeljivo smehljale in v njenih očeh je videla zavratno lesketanje.

Čeprav je družabnica sedela za isto mizo, sta jo vendar oba zakonca v vedrem spravnem razpoloženju komaj opazila. Morda pa je Volavšek hotel dati svoji ženi prav s tem zadovoljenje, da je vpriču Majde dejal:

»Poslušaj, draga Irma, predlagam ti sporazum. Naj bo, ta račun tvoje šivilje bom že plačal, če mi obljubiš, da ne boš v času treh mesecev ničesar več naročila pri njej.«

Toda lepa žena je z vso odločnostjo odklonila možev predlog. »Ne, ne! Za trdno sem sklenila sprejeti pokoro, ki si mi jo bil prej naložil za mojo razsipnost. Šivilja še lahko čaka tri mesece. Plačala jo bom v obrokih s svojimi prihranki. Če pa bom potrebovala kakšno obleko, si jo bom dala napraviti kar doma. S takšnimi računi te ne bom več presenečala.« (Dalje.)

Za kuhinjo

Vložek za govejo juho. Mešaj, da naraste, dva rumenjaka in tri deke sirovega masla. Nato primešaj 15 dek nastrganih govejih ali telečjih jeter, malo majarona, soli, stlačen strok česna, pet dek z mlekom poškopljenih drobtin in sneg dveh beljakov. Majhno pekačo pomaži s sirovim maslom, posuj z moko, zlij noter testo, razravnaj in speci. Pečeno in še mlačno zreži na drobne kocke in daj z govejo juho na mizo. Vložek naj si vsak sam natrese v juho, sicer se preveč razmoči in potem ni tako okusen.

Z mesom nadevani biskvit. Stolci trd sneg štirih beljakov. Nato dodaj v sneg štiri rumenjake in toliči še deset migut. Šele nato primešaj osem dek moke. Precej veliko pekačo pomaži in posuj z moko. Na pekačo zlij testo in ga enakomerno razlij, nato speci. Ko je testo pečeno, ga takoj nadevaj. Nadev: Zmelji na strojčku četrtilne pečenega telečjega, svinjskega ali kokošjega mesa. Malo slanine zreži na drobne kocke, jo prepraži s pol drobno zrezane čebule, zraven stresli z mleto meso, posuj žličico moke na meso in ko malo porumeni, osoli, malo popopraj, dodaj naribane limonove lupinice, muškatanega oreha in žličico ali dve kisle smetane. Ko se je meso malo shladilo, zamešaj še en rumenjaka. S tem zdaj nadevaj pečeno testo, zvij, zreži in daj na mizo.

Guljaž na olju. Kdor ne prenese guljaža, pripravljene na način, kakor je povsod v navadi, mu bo morda pripravljena na olju bolj prijala. Zato uporabi namesto masti čisto oljivo olje. Zrezano čebulo praži na olju; pri posebno občutljivem želodcu pa jo je treba poprej nekoliko prekuhati v vodi. Nato pripravi guljaž kakor ponavadi.

Cenen in zdrav pridelka za večerje ali malico. Zmelji na strojčku ali drobno sesekljaj pol kile jeter (telečjih), 10 dek slanine od gnjati, polovico čebule, dve žemlji in droben strok česna. Primešaj nato dve čili jajci, po okusu nekoliko popra ali paprike ter kuhaj eno uro v sopari. Nato stresli v posodo in rabi kot namazek za kruh. Je zelo dobro in zelo zdravo.

Praktični nasveti

Ce se polije prt z vinom, ta madež, dokler je še moker, očistiš takole: Drži prt nad vrelo vodo toliko časa, da madež zbledi. Nato madež namili, v mlačni vodi zmencaj in v čisti vodi izperi. Madeža pa ne smeš vtakniti v krop, marveč samo držati nad soparo, sicer ga zapariš in ga potem ni mogoče odpraviti.

V siru se kaj radi zaredi črvi, posebno če ga imaš več v zalogi. Če pa daš k siru šop šentjanžovih rož, ne pridejo vanj črvi, odnošno če so že v siru, prilijejo ven in poginejo.

Slab zrak iz sob, posebno iz gostilniških sob, odstraniš, če postaviš v sobo zabojček, napolnjen z ogljem. Oglje malo poškopri z vodo. Vlažno oglje vsrka vase vse duhove. Oglje moraš pa potem vsak dan postaviti na zrak, da se posuši, in ga spet znova poškopri. Enkrat na teden ga zmencaj z novim, staro oglje pa sežgi.

Ce se popariš ali kako drugače opečeš, si namaži opekline hitro z oljem, potem si pa devaj na poparjeno mesto obkladke od krompirja. Krompir zribaj na ribežnu, ga zavij v krpo in polagaj na opečeno mesto.

Kako preženeš miši in podgane. Zmelji ali pa zreži prav na drobnost grenke mandeljne. Potem jih zmešaj s sladkorjem v prahu in nastavi v prostoru, kjer so miši (grenke mandeljne dobiš v vsaki večji specerijski trgovini). Grenki mandeljni so strupeni, če jih kdo zaužije v večji množini. Miši se jih do sitega našro in poginejo.

Proti kolcanju pomaga, če vzameš žličico sladkorja v prahu v usta in nato sladkor hitro požreš. Ponavadi pomaga sladkor takoj, sicer pa ponovi še enkrat.

Novoletna voščila

Srečno novo leto želijo sorodnikom, prijateljem in znancem:

BITOLJ. Slovenski fantje pri 29. art. polku: kaplarji Kelher Franc (Podvinje), Štrifot Jože (Artiče), Zulič Janez (Kostanjevica) in Osojnik Franc (Stara vas—Bizeljsko), redovi Straser Franc (Kapele pri Brežicah), Pisek Alojz (Kostanjevica), Jurica Martin (Kostanjevica).

DJAKOVICA. Slovenski fantje v 1. mitaljeski četi 56. p.p.: redovi Eržen Franc (Sovodenj nad Skofjo Loko), Zrncec Jožko (Zdenska vas — Dobropolje), Špeh Franc (Podgora pri Starem trgu).

DJEVDJELIJA. Slovenski fantje orožniki: Zilnik Franjo (Levec pri Celju), Zupančič Anton (Maharovec), Sovič Ciril (Loče pri Poljčanah), Znidaršič Janko (Metlika), Markovič Jože (Toplice na Dolenskem) in Kocijan Dominik (Zužemberk).

KNIN. Slovenski fantje pri 23. artiljerijski diviziji: narednik Janko Cene (Motnik), redovi Rajmund Kompušt (Ščavnice), Inkret Franc (Črešnjice pri Celju), Hajdinjak Josip (Gornji Slaveči), Pavlič Josip (Maribor), Brglez Alojz (Šikole), Joško Hercug (Selnica ob Muri), Zemljčič Valentin (Ščavnica v Slovenskih goricah), Kolarič Rudolf (Sv. Miklavž pri Ormožu), Pišek Jože (Dolena), Michael Dvoršak (Police), Purgaj Franc (Jarenina), Flegar Anton (Gerlinici).

KOPRIVNICA. Slovenska orožnika: podnarednik Zagorc Franc (St. Jernej) in Hausenbach Anton (Selnica ob Dravi).

KOSTALAC. Vidic Filip, Boravšek Martin, Oblak Avgust, Terbič Ivan in Kramjc Josip.

PETROVAC. Slovenski fantje orožniki: naredniki Bezjak Josip (Ljutomer), Peklar Ivan (Gornja Korena), Dražumerič Janez (Črnomelj), Vouk Just (Krk), Beziak Franc (Gornja Kungota) in Gal Ivan (Kostanjevica); podnarednik Strlič Julij (Žiri); kaplarji Marolt Alojz (Novo mesto), Škof Franc (Bizeljsko), Cvetko Janez (Dobova), Pirc Alojz (Šoštanj), Metkovič Jožko (Radovljica), Ovsenik Ciril (Žiri), Moškon Franc (Ljubljana), Eric Anton (Podčetrtek) in Štor Anton (Ponikva).

PRIZREN. Benda Ivan (Radmirje), Štiglic Franc (Okonina), Naglič Ivan (Juvanje), Kresnik Stefan in Melhijor Rupert (Prevalje), Zapašek Franc (Paška vas), Sušnik Ivan (Luče), Ratko Franc (Ljubno), Zeleznik Ivan (Muta), Štruc Rudolf (Bukovska vas), Krajnc Jože (Nazarje), Tajnik Feliks (Skornje), Presečnik Anton (Gornji grad), Grešovnik Jože (Ojstrica), Zunter Viktor (Pobrezje).

RTANJ. Slovenski rudarji: Valentin Pavlič, Josip Podjed, Ivan Kmetič, Ivan Drčar, Franc Uranič, Albin Klančičar, Karel Gorinšek in Martin Rotar.

SARAJEVO. Slovenski vojaki pri 10. p.p.: Colnar Jožef (Podstene pri Kočevju), Kern Ivan (Škofja Loka), Gorše Ivan (Ribnica), Klun Ludvik (Ribnica), Kramaršič Ernest (Maribor), Gregorc Franc (Podbrezje), Primožič Vencelj (Osolica).

SISEVAC. Ivan Rednak.

SREMSKA KAMENICA. Gojenci orožniške podoficirske šole: Bečan Franc, Rudolf Anton, Ravšelj Valentin, Ržnar Alojz,

Tome Jože, Kačičnik Franc, Česnovar Franc, Ahčin Franc, Podboršek Vinko, Zdovec Albin, Debeljak Kozma, Štrancar Jože, Triplat Franc, Hojnik Konrad, Muha Anton, Peček Franc, Centrih Janez, Cerovšek Janez, Ancelj Andrej, Cigut Ivan, Rosenberg Ervin, Šraj Josip, Petrovič Stefan, Ajdnik Martin, Mernik Alojz, Kosmač Janez, Lesar Rudolf, Trček Franc, Budna Anton, Počkaj Josip, Klepec Julij, Zvegljič Franc, Jošt Janž, Klemenčič Franc, Mirtič Josip, Klopčič Franc, Vidovič Leopold, Podgoršek Jože, Ančnik Vid, Frelj Ignac, Bohinc Andrej, Seršen Miroslav, Šneler Franc, Zugmen Lovrenc, Bogataj Josip, Savrič Ivan, Birk Anton, Klinec Janez, Roršek Vinko, Andolšek Josip, Vrabič Ivan, Pekošak Martin, Tom-

šič Ivan, Gornik Adalbert, Tanšek Stefan in Drač Janez

BRANGES (Francija). Kar Franc.

CLERES (Francija). Franjo Knaus, Franc Ješelnik in Ivan Janež (Novi Kot), Zvonimir Pantar (Prezid).

MOLINGHEM (Francija). Anton Poberžnik (St. Janž pri Dravogradu), Amalija Poberžnik (Trbonje pri Vuzenici) in Lojzka Bratina (Gornje Krapje).

MONTHAIRONS (Francija). Flegar Alojz.

MARIADORF (Nemčija). Sternad Jožef, Rezi in Albin (Celje), Miklič Ivan in žena (Novo mesto), Kopriva Jakob (Kalobje), Mravljak Jurij (Zagrad pri Celju), Zavri Anton in Alojzija (Javorje—Litija), Moravec Ignac (Novo mesto), Ilc Ivan (Krk), Šošter Jožef (Šmarje pri Jelšah), rodbina Skinderja Franca (Raka), rodbina Skinderja Franca mlajšega (Raka), rodbina Cesarja Jožefa (Novo mesto), Šiško Alojz in žena (Raka), rodbina Gučka Mihe (Kalobje), Jontes Ivan in žena (Laško), Paučnik Franc (Laško).

LAS BRENAS (Argentina). Karel Kifnar in obitelj (Metlika), Anton Derganc in obitelj (Semič), Leopold Klemenc (Črnomelj), Janez Ramuta (Osojnik), bratje Franc, Ignac in Ludvik Weiss (Metlika), bratje Stefan, Jakob, Anton in Alojz Drganc (Kal), Alojz Brunskole (Vrčice), Jakob Ogolin (Semič), Alojz in Matija Simonič (Vinji Vrh) in Janko Zajc (Loka—Črnomelj).

Kako delamo lect

Lect napraviš 14 dni pred uporabo, ga spraviš v pločevinaste škatle in imaš v hladnem prostoru. Za lect uporabiš slabši ali starejši med. Za mazanje pekače imamo pravi vosek. Lecta ne smeš peči ne v prevroči pečici, ne predolgo časa. Površina lecta mora biti še zmeraj mehka, ko vzamemo lect iz pečice.

Lect z orehi napraviš takole: Kuhaš 25 dkg medu, da se začno delati pene in da disi po zganem sladkorju. Potem raztopiš 25 dkg sipe v osminki litra vroče vode. To dobro premešaš, pustiš stati, da je mlačno, primešaš 25 dkg bele moke, 25 dkg ržene moke in potem naj ta mešanica stoji 14 dni v porcelanastem loncu in naj bo pokrita s pergamentom. Čez 14 dni daš v testo 20 dkg sladkornega praha in po pet gramov stolčenih žbic, cimta, kardamona, dalje 18 dkg stolčenih orehov, pet dkg sesekljane citronata in 7 in pol grama jelenorožne soli. Dobro zgneteš in razvaljaš za pet milimetrov na debelo in izrežeš oblike, kakršne hočeš. Lahko še vsako obliko pomažeš po vrhu z jajcem in potreseš s seseklanimi orehi. Pečeš v srednje vroči pečici kakih 20 minut. Pustiš stati do 14 dni in šele potem je lect užiten, a užiten je nato več mesecev.

Lectova srca napraviš: Zmešaš 36 dkg sladkorja, 3 dkg raztopljenega masla, dve jajci, en rumenjaka in 8 dkg medu. Dalje dodaš stolčeno 1 dkg cimeta, 1 dkg žbic, noževo konico kardamona, žličko pečilnega praška in 56 dkg ržene moke. zgneteš testo in ga pustiš eno uro stati. Potem ga razvaljaš za 4 milimetre na debelo, izrežeš srca, pomažeš z beljakom, daš v sredo po polovico mandeljna, daš na pekačo, ki je pomazana z voskom, in pečeš v srednje vroči pečici 20 do 25 minut.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zimi napovedujejo smrt

Mnogi znanstveniki trdijo, da na vsem svetu ledeniki pojemajo in da bo prišel čas, ko bodo docela izginili. Prav letos prihajajo iz Evrope in Amerike poročila, da se ledeniki naglo krčijo, da so se letos nenavadno hitro stopile velike ledene gore na Islandskem in na Grenlandiji. Vsa ta poročila so dovedla ameriškega profesorja z washingtonske vremenske opazovalnice Humpreysa do tega, da prerokuje zimi smrt.

Prvi trenutek so znanstveniki zmajevali z glavami, ko so brali profesorjevo trditev, češ da bo prišel čas, ko na svetu ne bo nobenih ledenikov več. Vendar pa resna znanost mora priznati, da je docela mogoče, da bi se kaj takega nekoč vendarle utegnilo zgoditi, saj so najnovejše najdbe na Islandskem in na Grenlandiji dokazale, da je nekaj tamkaj bilo drugačno življenje. Grenlandija je v nekdanjih časih menda res bila dežela, kakor še dandanes pravi njeno ime (Grönland = Zelena dežela). Znanstveniki v Ameriki zdaj raziskujejo neko rudnino, katero so izveleli iz 3900 m globokega Weddelovega morja. Izkazalo se je, da je v tej rudnini tudi citronova kislina. To je dokaz, da je bilo tamkaj nekaj podnebje takšno, da so uspevale celo citrone. Ker je dokazano, da je zunanost naše zemlje nekoč bila drugačna kakor je danes, je mogoče, da bo nekoč v prihodnosti ta zunanost spet drugačna.

Podnebje Evrope in velikega dela Amerike je za navadnega človeka samo zaradi tega znosno, ker se v teh krajih srečujejo nasprotstva mrzlega severa in vročega juga. Ta nasprotja med mrzlim in vročim se v našem podnebnju tako izravnavajo, da je s tem ustvarjen boljši pogoj za človekovo življenje. Brez tega bi bili pri nas severni vetrovi premrzli, južni pa prevroči. Zdaj pa recimo, da bi pri nas izginili vsi ledeniki, odkoder piha k nam mrzli severni veter. Ako se to zgodi, bodo južni vetrovi toliko hujši. Tudi pri nas bi nastopale silne deževne dobe. Podnebje pri nas bi se bistveno spremenilo, med tem ko bi se to v vročih tropičnih krajih mnogo manj poznalo.

Ogromne svetovne žitnice so samo zaradi tega tako rodovitne, ker se mrzlo in toplo med seboj tako izpopolnjujeta. Tako ima

mo v Evropi veliko žitnico Rusijo, v Aziji Kitajsko, v Ameriki pa Kanado, Zedinjene države in Argentino. Poleg teh pa je še Avstralija. Če bi v teh deželah prenehali pihati mrzli veter, bi žitno polje kmalu propadlo tako, da bi se mogle tamkaj pasti samo še ovčje črede. Toda te črede bi se pomikale čedalje bolj proti severu ali jugu, ker bi bliže ravnika sonce izžgalo vso rast. Počasi bi peščeni viharji pokrili s peskom zdaj rodovitne planjave. Rodovitne dežele sveta bi izginile.

Razmere na severu, na Grenlandiji, v Sibiriji in v polarnih krajih pa bi se bistveno izboljšale. Tam bi nastala nova selišča. Omenjeni ameriški profesor trdi, da bi zato nastalo silno preseljevanje narodov proti severu. Iz tega preseljevanja pa bi nastale strašne vojne, ker bi si vsak narod rad zagotovil boljši kos zemlje. Zgodilo bi se morda tudi to, da bi rodovitna plast te severne zemlje bila tako plitka, da bi jo obdelovanje prekmalu izčrpalo. Morda bi se pod temi plastmi rodovitne zemlje našle plasti kakih rudnin ali olj, toda za plug bi bilo te zemlje premalo.

S tem v zvezi je šele pred kratkim bila objavljena statistika, kaj bi bilo, če bi se ledeniki vsi spremenili v vodo. Izračunali so, da bi stopljeni ledeniki dali 1,330.000.000 kubičnih kilometrov vode. Ako bi se ta voda razlila v morje, bi morje naraslo za celih 45 metrov. S tem pa bi prišle pod vodo ogromne površine obmorskih dežel. Pri nas v Evropi bi na primer v takem primeru docela izginili pod vodo Belgija in Holandska in tudi velik del Danske. Pa tudi druge obmorske dežele bi bile silno prizadete. Vse svetovno znane luke bi izginile pod vodo.

No, pa nas znanost tudi tolaži, da bi se preveč ne ustrašili. Sicer nenavadna poročila z Grenlandije in Islandije še davno niso taka, da bi morali že jutri povezati svoje culice ter se seliti na sever. Tam še stoji velikanske ledene gore, ki nam prav prijazno strežejo s svojimi ledenimi vetrci. Zvezdoslovci, ki se tudi ukvarjajo s takimi vprašanji, nam zagotavljajo, da zemlje še ne bo konec pred tremi milijardami let. Sicer pa bi minilo najmanj 200 let ali še več, preden bi se stopil ves led na zemlji.

Ali so Američani bogati ali ne

Tik pred volitvami predsednika v Združenih državah je objavil ameriški dopisnik nekega praškega dnevnika članek, v katerem trdi, da je tako slavljeno ameriško blagostanje le izmišljeno. V svojem članku pravi med drugim:

Z velikanskim ropotom se dopoveduje ameriškim državljanom, da je gospodarska kriza premagana. Številčni podatki pa naj to tudi dokažejo. Ti podatki pravijo med drugim: Na tri ameriške družine pridejo dva avtomobila in en radijski aparat. Vsak drugi Američan je zavarovan za primer smrti. Vsak peti je lastnik delnic in vsak osmi je telefonski naročnik. Pa še drugi dokazi se navajajo za blagostanje Amerike. Dohodki železnic so se v enem letu podvojili, proizvodnje električnega toka je doseglo v zadnjem letu silno višino, proizvodnje jekla je že doseglo stopnjo iz l. 1929, proizvodnja cigaret še nikdar ni bila na tako visoki stopinji, denarni zavodi izplačujejo spet dividende in tako naprej.

Toda ameriški dopisnik je proti vsem tem številkam nezaupljiv, čeprav priznava, da so ameriški statistični podatki najboljši na svetu. Toda na drugi strani se brezposelnost ni zmanjšala. L. 1932. je bilo v Združenih državah 12 do 15 milijonov brezposelnih, a

podpora je prejemale od države okoli 20 milijonov ljudi. Koliko pa je danes brezposelnih? Uradno se navaja, da jih je 12 milijonov in da 20 milijonov ljudi dobiva državno podporo. Brezposelnost se torej ni zmanjšala. Narodni dohodek je znašal v Ameriki l. 1929. 81 milijard dolarjev, l. 1932. je padel na 40 milijard, a se je potem dvignil za 16 milijard. To je omogočil državni predsednik Roosevelt s svojim načrtnim gospodarstvom. Z določitvijo cen in z državnimi podporami za javna dela je hotel Roosevelt na vsak način dvigniti narodni dohodek. Koliko so znašale vse te državne podpore ni mogoče ugotoviti. Ceni se, da so se davki in državna zadolžitve v teh štirih letih Rooseveltovega gospodarstva podvojili. Trdijo, da so znašale podpore farmerjem, in industrijcem približno toliko, za kolikor se je izboljšal narodni dohodek. Tem bolj čudno je zato, da se število brezposelnih ni zmanjšalo.

Zatrjujejo, da je bilo l. 1936. kljub temu leto uspehov. Producerske številke avtomobilske in radijske industrije so se skoro podvojile. V resnici pa se je tudi nabava avtomobilov, radijskih aparatov in podobnega silno dvignila. To omogočata dva činitelja: silno nizke cene in sijajno organizirana prodaja na obroke. Izvrsten radijski aparat ve-

lja 6 dolarjev, Fordov osemcilindrski avtomobil 495 dolarjev. A vse to je mogoče kupiti z zelo ugodnimi pogoji na obroke. Izvrsten pisalni stroj se more kupiti na obroke po 2 dolarja mesečno. Enorodbinska vila velja 20 dolarjev mesečno.

Da more Američan kupovati te predmete in plačevati obroke, si pritrjuje od ust. Za hrano izda Američan 32,3% svojega dohodka. V Evropi se izda v ta namen 43 odstotkov.

Po vsem tem ameriško blagostanje vendarle ne bo izmišljeno. Ni dvoma, da žive ljudje v Ameriki bolje kakor v Evropi.

× **Prerokovanje francoske vedeževalke za l. 1937.** V tujem tisku se že pojavljajo prerokovanja za nastopajoče leto 1937. Tako nam prerokuje znana francoska vedeževalka Trecourtova: »Leto 1937 bo v splošnem zelo neugodno za letalstvo. Žrtev letalske nesreče postane med drugimi ugleden francoski politik. Na morju zadene nesreča velik parnik v razdalji šestdnevne vožnje od New Yorka. Novo leto prinese več velikih požarov, zlasti v gozdovih južne Francije. V prvih tednih novega leta dobi Francija drugo vlado in s tem spet zaupanje, posebno v finančnih zadevah. V Italiji ne bo nobenih bistvenih izprememb, samo kralju se obeta huda bolezen. V Nemčiji postane žrtev atentata vodilni politik. V Rusiji bodo notranji nemiri, drugače pa nobenih bistvenih izprememb. Anglija bo imela nove težave z eno svojih kolonij. Belgiji se obeta poroka kralja. V Parizu bodo v prvi polovici leta politični nemiri. V Španiji vidi Trecourtova skorajšen konec državljanske vojne, ki se bo končala z zmago generala Franca, ne ve pa, kako bo rešeno vprašanje španske notranje politike. Vsekakor pa bo leto 1937. ugodnejše od tekočega.

× **Veliko razburjenje v Moskvi, ker je Francova vlada potopila ruski tovorni parnik.** V ruski javnosti je zavladalo veliko ogorčenje, ker je nekda Francova ladja potopila ruski tovorni parnik »Komsomol«, ki je vozil nafto v Belgijo. Vsa posadka, ki je štela 37 mož, je utonila. Na Rdečem trgu v Moskvi se je vršil te dni velik protestni shod, na katerem so govorniki zahtevali zaščeno od Francovih Špancev. Sprejeta je bila resolucija, v kateri zahtevajo, naj se takoj odpošlje črnomoška vojna mornarica v španske vode. Ruska vlada je v pomirjenje javnosti izdala objavo, v kateri napoveduje, da bo zahtevala popolno zaščeno za ta napad na rusko zastavo ter da ne bo odnehala poprej, dokler krivci ne bodo prejeli zaslužene kazni. Na posredovanje poslanikov Anglije in Francije pa je sovjetska vlada izjavila, da zaenkrat ne misli na to, da bi poslala v Sredozemsko morje svoje vojne ladje, pač pa upa, da bosta Francija in Anglija podprli akcijo za zaščito trgovskih ladij v španskih vodah.

× **Pred novim veleizdajskim procesom v Moskvi.** Poljski listi poročajo, da so ruska oblastva aretirala vrsto veleizdajcev osumljenih ljudi, med njimi še tiste nekdanje Leninove sodelavce, ki so pri procesu v avgustu odnesli zdravo kožo. Med njimi so prijeli 35 Nemcev, od Rusov pa glavnega urednika »Izvestij« Karla Radeka, Sokolnikova in generala Kutno. Vsi bodo obtoženi vohunstva zarote proti Stalinu in pa da so širili narodni socializem.

× **21-letna muslimanka, najmlajša odvetnica na svetu.** V Damasku je postala odvetnica prva muslimanka, gospodična Buronne Tarazi. Mlada odvetnica šteje šele 21 let in je, kakor kaže, najmlajša odvetnica na vsem svetu. Gimnazijo je dovršila v Damasku, pravo pa v Beyroutu. Gospodična Tarazi je iz ene izmed najuglednejših družin v Siriji in govori arabski in francoski. Svoje stranke zagovarja v obeh jezikih. Starim muslimanom pa nikakor ne gre v glavo, kako more ženska braniti ljudi na sodišču.

× 3000 žrtev potresa. Potres v San Vincentu v San Salvadorju je povzročil mnogo hujšo nesrečo, kakor se je prvotno domnevalo. Pod razvalinami San Vincenta je obležalo okrog 3000 ljudi. Potresi na tem ozemlju sicer niso ako redek pojav, vendar takega razdejanja ni bilo že od l. 1879., ko je bilo mesto poleg več okoliških naselij prav tako hudo prizadeto. Okrog 25.000 ljudi je izgubilo domove in skoraj vse so morala oblastva v okolici mesta spraviti pod šotore.

V posameznih zasilnih taboriščih so urejene tudi kuhinje. Premožnejši ljudje so se zatekli v bližnjo Apastequo, ki ji potres ni prizadejal skoro nikake škode. Potresni sunki se ponavljajo ter se je do tal zrušilo mnogo že na pol razdejanih poslopij.

× Neizmerno bogastvo Rusije je razvidno iz naslednjih podatkov. Po številkah zadnjega ljudskega štetja šteje Rusija zdaj 168 milijonov prebivalcev, pripadajočih 102 narodoma. Rusija meri 21.353.000 kvadratnih kilometrov, njene meje so dolge 65.000 km in od tega odpadata dve tretjini na morskobalo. 40 največjih ruskih rek meri 76.600 km, sedem največjih jezer in dve notranji morji (Kaspijsko in Aralsko) zavzemajo površino 580.000 kvadratnih kilometrov, torej 100.000 kvadratnih kilometrov več kakor vsa Nemčija. Gozdov ima Rusija eno milijardo hektarov, torej eno tretjino vseh gozdov na svetu, kar pomeni zalogo 51 milijard kubičnih metrov lesa. Rodovitne, za obdelovanje godne zemlje ima Rusija 224 milijonov hektarov, vrtov in vinogradov pa 2.000.000 hektarov. Zaloge premoga znašajo 1.200 milijard ton, zaloge nafte 3.200 milijard, kar pomeni okrog 30 odstotkov vse nafte na svetu. Zaloge železne rude znašajo 10.600 milijonov ton, tako da je Rusija v tem pogledu prva država na svetu. Odkrita rudninska bogastva so pa samo na površini 8.200.000 km, torej samo na 37 odstotkih vse površine Rusije, kajti večji del ruskega ozemlja zemljepisno še ni bil raziskan. Lahko si torej mislimo, kako ogromna so vsa naravna bogastva, kar jih premore Rusija. Lani so ujeli v Rusiji 1.540.000 metrskih stotov rib, kožuhrine so pa prodali za 175 milijonov rubljev. Premoga pridobe 350.000 ton dnevno, nafte 89.000, koksa 55.000, železne rude 83 tisoč, litine izdelajo 39.500, jekla pa 48.800 ton. Zasejana ploskev meri 133.7 milijonov hektarov, od tega zavzema žito 102.2 milijona, tehnične rastline 10.8 milijonov, sočevje pa 9.8 milijonov hektarov. Lani je pridelala Rusija 901.000.000 metrskih stotov žita, 17 milijonov bombaževine, 162 milijonov sladkorne pese, 796 milijonov krompirja, 21 milijonov sadja, 6 milijonov metrskih stotov vina in 13 milijonov kilogramov čaja. Dne 1. junija 1936. je imela Rusija 17 milijonov konj, 57 milijonov glav goveje živine, 74 milijonov ovc in koz, 30 milijonov prašičev, 178 milijonov preutnina, 271.000 velbdov in 1.940.000 severnih jelenov. 1. oktobra l. 1936. je imela Rusija 85.099 km železniških prog. Lani so prevozile ruske železnice 919.000.000 potnikov in 339.000.000 ton blaga. Vodni promet je imel 3070 rečnih in 402 morska parnika in 6500 vlačilcev, s katerimi je bilo prepeljanih 345.000 potnikov in 90.000.000 ton blaga. Lani je izhajalo v Rusiji 10.000 listov v 36 milijonih izvodih, izdanih je bilo 42.700 knjig v 48 jezikih in 700.000.000 izvodih.

× 200 rudarjev ubitih. Iz Bombaya v Indiji poročajo o strahoviti nesreči, ki se je pripetila v rudniku Radhanagar v Indiji. V rovu, v katerem je bilo zaposlenih 200 rudarjev, se je razpočil plin. Učinek je bil strahovit. Rov se je sesul in je bilo pod ruševinami pokopanih vseh 200 rudarjev. Ker so bili tudi v ostalih rovih zaradi nesreče pokvarjeni ventilatorji, se je tudi v sosednjih rovih zadržalo več rudarjev, ostali pa so se le s težavo rešili. Preden so se dokopali do zasutih rudarjev, so bili ti že vsi mrtvi. Le eden je še kazal znake življenja, toda ko so ga spravili iz rova, je umrl. Ne-

sreča je izzvala med rudarji, ki so po večini domačini, velik poplah in nihče noče več na delo v rov. Prepričani so, da je to maščevanje bogov, ker dopuščajo, da tujci ropajo zemeljske zaklade.

× Šest živih rudarjev zazidanih. Dne 6. oktobra l. 1935. je nastala v rudniku Prokopu pri Teplicah-Šanovu eksplozija, pri kateri naj bi izgubilo življenje šest rudarjev. Nekaj ur po eksploziji je posebna komisija ugotovila, da je nastal v rovu ogenj, ter je odredila, da so rov takoj zazidali. Te dni so začeli kopati na istem mestu, ker so sodili, da je ogenj že ugasnil. Izkopali so 600 m dolg rov s strani in so naposled dospeli do mesta, kjer se je takrat zgodila nesreča. Tu se jim je nutil strahovit prizor. Rudarji, ki so jih razglasili za mrtve, so skoro nagl sedeli okrog mlake, iz katere so poslednjičili pili v svojem življenju. Bili so strahovito shujšani in so se držali za roke. Zdaj je postalo jasno, da so jih žive zazidali, čeprav bi jih takrat bilo mogoče rešiti. Ugotovljeno je tudi, da so zazidani rudarji z zadnjimi napori izkušali z velikim železnim drogrom prodreti skozi sloj premoga, ki se je ob eksploziji vsul v rov in ga zatrpal v dolžino kakih šest metrov. Preiskava je tudi ugotovila, da v rovu sploh ni bilo nobenega požara in da je bil ukrep komisije do cela pogrešen. Oblastva so zdaj odredila sodno postopanje proti vsem članom te komisije.

RADIO LJUBLJANA

od 3. do 10. januarja

Nedelja, 3. januarja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.30: Telovadba (15 minut za ženske, 15 minut za moške; vodil bo profesor Marjan Dobovšek). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor: Sedanji obraz Kine in misijoni (dr. Graecr Jože). 10.00: Dopoldanski koncert radijskega orkestra (vmes bo pel samospeve Vekoslav Janko, pri klavirju pa bo profesor Lipovšek). 11.30: Otroška ura: Božični prazniki v otroškem nastopu (vodila bo Slavica Vencajzova). 12.00: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Slovenski vokalni kvintet. 16.00: Zenska ura: Katere ženske lastnosti govore za njeno gospodarstvo (Franja Brodarjeva). 16.20: Ura lahke glasbe (Magistrov šrameltrio). 17.00: Kmetijska ura: Svinjereja s pesmijo — dvogovor (inž. Oto Muck). 17.20: Koncert zbora balalajk »Ruslan«. 18.00: No voletna voščila narodov (prenos iz Berlina). 18.30: Tihi dom — burleska v enem dejanju. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij dr. Valentin Meršol). 20.00: Slovenska ura: Pesmi z onstran Karavank (plošče); Slovenski dom in cvetje na Koroškem (dr. Angela Piskernikova). 20.40: Koncert lahke glasbe (Marta Oberwalderjeva s spremljevanjem radijskega orkestra in radijski orkester sam). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Koračnice in valčki (radijski orkester).

Ponedeljek, 4. januarja: 12.00: Operetni venčki (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Pester spored (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 18: Zdravniška ura (dr. Anton Breclj). 18.20: Reproduciran koncert na dveh klavirjih. 18.40: Kulturna kronika: Slovensko slovstvo v preteklem letu (profesor Fran Vodnik). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij dr. Božidar Lavrič). 20.00: Spominski večer Emilu Adamiču (prenos iz Filharmonije). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Torek, 5. januarja: 12.00: Češka lahka glasba (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Operni zbori

(plošče). 18.00: Kmečki trio (Gregorc, Nachborg, Stanko). 18.40: Vzgoja in avtoriteta (dr. Stanko Gogala). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij dr. Ivan Matko). 20.00: Prenos iz Maribora (Jelka Igljčeva, Sancin, septet bratov Zivkov in šramel Močnik). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Daljne dežele v glasbenih slikah (plošče).

Sreda, 6. januarja: 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Vesel jutrnji pozdrav (plošče). 9.45: Verski govor: Naši misijoni v Bengaliji (Ludvik Lederhas). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. 11.30: Otroška ura: Nastop Gašperčka. 12.00: Filmski debut v snegu (predavanje SPD). 12.10: Instrumentalni dueti (Stanko Avgust in Petan France). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Koncert radijskega orkestra (po željah). 16.00: Dekliška ura: Slovenka sem (pesem); Kristus in žene ob vodnjaku. Žena in današnja kriza (prof. Robidova). Razgovor Dekle je po vodo šla. Praktičen nasvet za pranje volnenega blaga. 17.00: Kmetijska ura: Kakšne koristi smo imeli od naših posojilnic (dr. Jožc Basaj). 17.20: Za veselo razpoloženje (radijski orkester). 18.00: Trikralska igra iz Mežiške doline (predelal in za radio priredil Niko Kuret). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij dr. Leopold Ješe). 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar, v II. odmoru čas, vreme, poročila, spored).

Četrtek, 7. januarja: 12.00: Harmonika in citre (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Godbe na pihala (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Pester spored (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (upravnik dr. Franc Gerlovič). 20.00: Večer skladb Riharda Wagnerja. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Plesi od davnih do današnjih dni (plošče).

Petek, 8. januarja: 12.00: Slovenski biseri (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Schubert: Simfonija v h-molu (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zenska ura: Versko naravna vzgoja v družini (Srečka Labernikova). 18.20: Pesmi za kratek čas (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Plošče. 20.30: Koncert Udruženja ljubljanskih konservatoristov (prenos iz Kranja). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 9. januarja: 12.00: Plošča za ploščo hiti. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo hiti. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predel sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: »Kisle gobce« (zaborna kmečka igra za radio; napisal Enka). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Listnica uredništva

I. F. Kumen. V splošnem velja 8 urni delavnik. Če je pod izvestnimi pogoji kaj drugače, o tem vas pouči zakon o zaščiti delavcev. Dobite ga na občini.

Safarsko. Vsekakor si želimo dopisnika iz teh krajev. Prosimo! Javite nam še enkrat obračun za poštino!

Božičnih in novoletnih pozdravov domačih in domačih krajev ne objavljamo. Toliko v pojasnilo našim prijateljem, da ne bo zamere!

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov velja tudi za upnike v tujini.

Avgust Simon

KMEČKI PUNT

»Kaj zlega, Gjuro?« je vprašal Gubec in dvignil glavo.

»Prosim Vas, ujec, ali hočete kmalu poslati moje svate po Jano?«

»Ne boj se, bo že!« ga je potolažil Gubec.

»O, dragi ujec, »Bo že!« je ciganska beseda. Da jaz Jane ne pustim, predobro veste, tudi ona se je k mojemu srcu privezala in tudi Vi niste nasprotni. Moje gospodarstvo, hvala Bogu, ni ravno najslabše. Postavil sem si lep dom. Domačini so mi sicer nevoščljivi in zavidni, ker nimajo sreča za mene. In tako sem žal osamljen kakor drevo sredi ravnega polja. Samo da bi bilo tega že konec, ker že težko čakam.«

»Glej na no, dečka.« odvrnil Gubec »teško mu je čakati. Glej ga no! Kje imaš brke? Se ti tukaj na klopi in poslušaj!«

Gjuro je zovoljen sedel poleg njega pa Gubec. Ujec je sklonil glavo, sklenil na kolenskih roke ni mirno rekel mladeniču:

»Go'obrad si še, res je, toda osemnajst je že za teboj in ne kajlja ti več mleko od ust. Ko je troja pokojna mati, moja sestra umirala me je poklicala k postelji in rekla: »Brat! Moji računji grejo proti koncu, treba bo oditi s tega sveta. Na prsih mi leži kakor kamen. Hudo je, preludo. Toda Bogu bodi hvala, če ni drugače. Samo za eno te v božjem imenu prosim. Za menoj bo ostal moj edinec Gjuro, očevo oči so se že davno zaprle, sedaj se bodo še materine in nikogar ne bo, ki bi gledal in pazil nanj. V hiši so domačini in sorodniki in ker gre po rojstvu mojemu sinu polovica, mu niso naklonjeni in mu bodo nagažali, če bo le mogoče. Bodi tu mu ti in naša stara mati za očeta in mater. Pazi mi na tega dečka, ker bi se moje kosti v grobu obrnile, če bi se to dete pokvarilo. Prizezi mi, da boš na to mislil in skrbel, prizezi mi, da bom mirno umrla. Prizezi sem ji. Čui, pred smrtjo sem ji prizege! na mojo dušo in ona se je obrnila in mirno na veke zaspala. In kar sem obečal, sem tudi zvesto držal. Varoval in branil sem te pred tuji domačini v tvoji lastni hiši.«

»Res je, ujec, in hvala vam za to.«

»No, tako vidiš, Gjuro, da ti hočem dobro. Zato se zanesi na mene. S tvojo babico, mojo materjo, vedno misliva na tebe. Bil bi te vzela na svoj dom, toda ti si svobodnjak, jaz pa kmet. Potem bi mogoče pokmetil tudi tebe. Boljše pa je, da si na svoji zemlji, saj sem ti rekel, da so člani tvoje zadruge gladni za tvojim deležem. Nekaj se ti je vnelo v glavi, v srcu se ti je omilila Jurkova Jana, Siromašna je, pa nič zato, početna je in vredna spoštovanja. Zadrugarji ti silijo bogato nevesto, jaz pa sem rekel, samo vzemi Jano, ker nekateri deklice nosijo bogastvo v močnjih, druge v srcu. Toda vse ob svojem času, veruj mi moj sinček: tudi meni ni zaslonj zrasla brada. Otročnica se kmalu najde, toda gospodarstvo potrebuje čvrstih laktov, da se sleme ne poruši. Premlada sta, otroka sta še, ona ima petnajst, ti osemnajst; ona bi sama še mleko pila, ne pa drugi od nje. Počakaјta še nekoliko!«

»E, dragi ujec, se je mladenič počel hvaliti za ušesom, »vem, da modro govorite, ker vas ves kraj boji poslušati kakor župnika in župana. Ali, meni se tako zdi, da bi lahko bilo prepozno, kar se vam zdi prezgodaj.«

Nisem rekel, da bi vam kaj blebela! Stari gospod-Tahi gre za kapetana v Veliko Kanižo: zato zbira četo konjenikov iz vseh delov sveta, nekoliko za denar, nekoliko s silo. Ni še dolgo tega, kar me je že stari volk srečal na potu pri Jakobčjem. Jahal sem v Zagreb. Tahi me je ustavil in vprašal, kdo sem in kam grem, jaz pa sem rekel: »Gjuro Megaić, svobodnjak iz Stubice.« Nato je rekel spremiljevalcu Petru Petroviču: »Ta fant je kakor rojen za konjenika.« In sta šla dalje. Mislite si, kako mi je bilo pri

srcu. Jaz, pri Bogu in moji duši, nisem bojazljivec; sprjel bi se, če treba celo o svečnici z volkom, ali sedaj, moj Bog, ko mi Jana po glavi hodi, naj sedem na konja in ponesem svojo glavo na turški semenj! To človeka bci, Recite sami, če ne!«

»Ne boj se, sinko!« odgovori Gubec, »ti si svobodnjak na svoji zemlji. Po postavi te Tahi ne sme vzeti v svojo četo!«

»Vem to,« je nejevoljno odvrnil Gjuro, »toda postave pri Tahu malo pomagajo, kakor da jih za njega sploh ni. Pred nekoliko dnevi je pozval vse vaške starešine na grad in jim zapovedal, naj narekujejo njegovemu pisarju imena vseh samskih tlačanskih in svobodnjaških sinov, ki bi bili porabni za konjenike, in ko mu je brdovski župan rekel, da so svobodnjaki že od nekdanje službe prosti, in da on to ve, se je Tahi nanj obregnil, da so svobodnjaki vaški psi, kakor tlačani, da bo postavil sam raziagal, »stara prisnoda,« to je župan pa naj drži jezik za zobmi. Vidite torej, da me čaka nekaj hudega; saj je župan tudi moje ime dal zapisati in mi je pozneje vse povedal, kaj se je na Susjedu zgodilo. Oženite me, ujec, pa se mi ne bo treba bati, če sem tudi mlad, vendar nisem brez pameti. Vi pa ste pametni in boste na naši strani. Jaz bi res ne maral tam kje na Madžarskem prodajati Turkom glave.«

»Oženi ga, oženi našega Jurčka,« se je od kočee sem začul slaboten glas. Na pragu se je pojavila kmečka starka, z nagubanim velikim licem in belimi lasmi. Držeč se z obema rokama za ograjo, je stara Gubčevka počasi lezla proti sinu in vnuuku in sedla med nju na klopi. Prijela je mladeniča za roko in rekla sinu.

»Daj Matija, oženi ga! Niti tvoj oče ni bil starejši, ko me je pripeljal sem na ta dom iz Pušče. Jana je dobra deklica, res da siromašna, toda tudi jaz ti nisem nič prinesla k hiši. Je že tako, če se dva najdeta, da ne gre vse gladko po računu in navadi. To je že stara povest. Kaj hočeš, če nas je Bog tako ustvaril. In prav sedaj, ko ga hočejo poslati nad Turke, Bog ne daj, da bi se kaj takega zgodilo!«

Gubec je slišal otrvi, potegnil z roko preko glave in se zamislil.

»Dobro je, mamka,« je rekel nazadaje, »pa bodi po vašem, če je že taka turška sila. Vem, da gospod Tahi po postavi Gjuro ne sme vzeti med vojake, toda fant je rekel po pravici: kaj je danes postava? — Sablja in vislice. Šel bom pred starega Taha. Rajši bi izgubil najepšo kravo, toda šel bom, ker sem njegovi materi prisegel, dasi prav ne vem, ali je ta stari samosilnik tukaj gospodar ali ne. Ne bom ga niti prosil, niti se mu klanjal: rekel mu bom samo, kaj je prav. Jutri bom torej ugriznil v to kisló jabolko. Ti, Gjuro, pa povej domačinom, kaj smo sklenili, jutri pa lahko stopiš v Brdovec in poveš Jurku in Jani, naj bo, kakor ste se domenili in naj se dekletje pripravi. Jeli tako prav, mamka?«

»Prav, moj sin,« je odvrnila starka, »stori, kakor veš, da boš pravo zadel.«

»Ej, hvala vam, hvala, dragi ujec,« je skočil na noge mladenič. »Sedaj je žalosti konec! Juhe, Jana, dušica moja! Če Bog da, bova ob letu skupaj grozdje trgala!« Od veselja je mladenič vrgel klobuk v zrak, toda v istem trenutku se je od Golubovca sem začul topot konjskih kopit, Matija se je ozrl v ono stran in se nekoliko zdrznil, nato pa rekel mladeniču:

»Glej, mračni se! Vrní se v vas, Gjuro, in stori, kakor sem ti rekel! Vi, draga mamka, pa stopite v kočó, jaz bom kmalu prišel za Vami.«

»Dobro,« je zaklical Gjuro veselo, »z Bogom, ujec, z Bogom babica in lahko noč!« Nato je kar poskakoval proti vasi, starka pa se je počasi zavlekla v kočó.

Gubec je šel po bregu do plota. Črez nekaj trenutkov se je ustavil pred vratmi na vrancu konjenik v dolgem, črnem plašču in z baržunasto črno kapo, ki mu je po strani čepela na glavi. Bil je krepak, črnook mladenič, ki se mu je na žarkih očeh in trdnem močnem licu poznalo, da je vražji človek.

»Dober večer, Matija!« je zaklical prišlec in skočil s konja.

»Vi ste, milostni gospod?« se je začudil Gubec.

»Da, jaz,« je kratko odvrnil mladenič, »čudiš se, kaj ne kako, da je prišel Stjepko Gregorijanec k tebi? Odpri lesó, da lahko povodem konja noter. Rad bi govoril s teboj dve tri na samem. Ali sva sama?«

»Razen moje matere ni nikogar blizu« odgovori Gubec, gleda gospoda po strani in odpre lesó. Konjenik in konj sta stopila na dvorišče. Stjepko je privezal konja za drevo in nato sedel na klopi pod orehom.

»Sedi, Matija,« je rekel in razgrnil svoj plašč, pod katerim se je pokazala široka sablja in za pasom dva samokresa. Nato je sedel.

»Nočem,« je nadaljeval Stjepko, »da bime tukaj videli Tahijeve ljudje. Zato tudi nisem mimo Susjeda prišel semkaj, ampak od druge strani.«

»Kaj zapoveduje Vaša milost?« je vprašal Gubec.

»Prišel sem te vprašati, ali vidiš novi gospodar ljub?«

»Kdo je naš gospodar?«

»Kaj še niste občutili njegovega bica?« je zbadljivo odvrnil Stjepko.

»Po Tahiju vprašujete,« je odvrnil Gubec.

»Saj čutimo njegov bič, seká nas do krvi!«

»In vi mu boste še nadalje poslušni?«

»Koga naj poslušamo, kdo je po pravici naš gospodar?«

»Ali ne veš, čigava je pravica?«

»Kaj vemo mi? Mi smo kmetje, Vaša je postava in vaše je sodišče! Videli bomo, kaj bo sodišče reklo!«

»Ne ponavljajte vedno istega, Matija,« je nestarjno zaklical mladi gospod Gregorijanec, se naslonil z lakti na koleno in se zagledal v zemljo. »Ti nisi kmet kakor drugi, i si pameten človek. Sodnija! K vragu s sodnijo, ki je krivična!«

»Pa skrbite, gospodje, Vi, da bo pravična.«

»To tudi bomo, Ti si tukaj domačin in veš, kakor tukaj vsako dete, da je Stubica po pravici imetek moje tašče.«

»Vem, da je bila.«

»In da pred Bogom in svetom je. Veš tudi to, da ji jo je Tahi prav po razbojniško iztrgal.«

»Vem, da reč ni bila prav čista, ker je prišel v no i in ne ob belem dnevu.«

»Dobro, ali vas je moja tašča mučila, ali smo vas mi, njeni zetjé, zatirali?«

»Niste.«

»No vidiš, Matija, in kako je sedaj? Povej sam! Tahi vas guli in dere, jemlje vam živino, zemljo in sedaj hoče še vaše sinove za vojsko nad Turke. Vse sem čul. Ali je to prav?«

»Ni,« je odgovoril Gubec mirno.

»In vi molčíte?«

»Kaj pa naj? Povejte vi!« odseka Gubec mirno in pogleda plemiča.

»Zahtevajte pravico!«

»Kdo jo bo dal? Zakaj vsega tega v. ne poveste banu in sodišču!«

»Smo, pa je malo pomagalo.«

»Kakšen je ta ban, ki mu ni za pravico?« Če vi gospoda nič ne opravite, kaj pa naj mi kmetje?«

»Lahko, vas je mnogo. Imate pesti, kose, puške Udarite!«

»Vi pa se boste pogodili s Tahijem in nas povsili?«

»Prizezam ti pri živem Bogu, da ne bomo. Nisem prišel samo za sebe, za svojo taščo. Tudi moj oče, podban, misli tako.«

»Tudi vaš oče? Čast in spoštovanje mu! Pravičen gospod je Naš človek.«

»Torej vidiš, da sem prav prišel.«

(Dalje)

Za smeh in kratek čas

NEPRIJETNA ZMOTA

K domači prireditvi veletrgovca Čelesnika so povabili tudi upokojenega starega generala in ga posadili za mizo med gospodični Elizo in Elviro.

Obe generalovi mladi sosedni sta bili zelo prijazni in sta ponudili generalu sladkorčke. General, prijazen, kakor je bil, je od vsake vzel po dva kosa.

Domača gospodinja je to opazila in vprašala generala, ali ima morda kaj potomcev.

General ki je slabo slišal, je menil, da ga gospa povprašuje po sladkorčkih, pa je prijazno odgovoril: »Da, imam jih, dva od gospodične Elize in dva od gospodične Elvire...«

MLADA ZAKONCA

Zena: »Šele mesec dni sva poročena, pa že ostajaš čez polnoč v krčmi.«

Mož: »Nikar se ne jezi, dušica, saj vendar veš, da moram svojim znancem pripovedovati, kako srečno sem se oženil.«

NA ZENITOVANJSKEM POTOVANJU

Mlada zakonca sta na ženitovanjskem potovanju in sedita v gostilni. On vzhiceno: »Zdaj sva naposled ena oseba.«

Ona: »Da, dragec, toda obed naroči za dva.«

HUBOBNOST

A: »S čim se peča tvoj prijatelj?«

B: »Pohišstvo prodaja.«

A: »Ali mu kupčija dobro uspeva?«

B: »Ne vem. Doslej je prodal samo svoje pohišstvo.«

PRED SODIŠČEM

Preiskovalni sodnik: »Priča vas ponovno in povsem zanesljivo spoznava kot vlomilca.«

Obtoženec: »To je nemogoče, gospod sodnik. Kako pa me more spoznati, saj je ves čas čepel pod posteljo.«

IZ LJUBEZNI

Zenka: »Povej, dragi, ali si se poročil z menoj iz ljubezni do mene ali moje dote.«

Možek: »Samo iz ljubezni do tebe, dušica, saj je tvoja dota že vsa oddana za moje dolgove!«

SIT JE ŽIVLJENJA

A: »Ti si vendar rastlinojedeč, pa si si naročil pečenko!«

B: »Saj tudi sem rastlinojedeč in sem prepričan, da živijo rastlinojedci dalje časa ko mesojedci. A jaz sem že sit življenja!«

PRED SODNIKI

Sodnik: »Obtoženec je obsojen na dosmrtno ječo!«

Obsojenec: »Gospod sodnik, lepo...«

Sodnik: »Nobene besede več! Sicer vam dodam še dve leti!«

DRUGAČEN JE VZROK

Hotelnir (letoviščarju, ki je že poravnal račun, pa hoče pred odhodom še fotografirati njegov hotel): »Zelo me veseli, da hoče gospod vzeti s seboj za spomin še sliko mojega hotela.«

Gost: »Da, vaš hotel si moram zapomniti, da ne zaidem več k vam, če pridem še kdaj v ta kraj.«

MALI OGLASI

BREZPLAČNO STANOVANJE

obstoječe iz 1 sobe, kuhinje in shrambe dobi kdor prevzame varuštvo hiše. Hiša leži v kraju oddaljenem 10 km od Ljubljane, v bližini postajališča. Ugodna prilika za upokojence. Ponudbe z navedbo poklica na ogl. odd. »Domovine« pod »Pošten zakonski par«.

Ia. JESENOVE HLODE

30 cm debeline navzgor, 2—2.5 m dolge, kupimo več vagonov Kolb & Predalič, Ljubljana, Kongresni trg 4.

UČENCA

za kleparsko obrt išče: Konrad Gorupič, Novo mesto.

HRANILNE KNJIZICE

vseh denarnih zavodov kupimo. Gotovina takoj. Bančno kom. zavod, Maribor, Aleksandrova 40.

MNOGO SREČE IN ZADOVOLJSTVA V NOvem LETU

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem ter se priporoča za obilen obisk skozi vse leto 1937, zagotavljaajoč vsem najboljšo postrežbo tvrdka Senčar, trgovina mešanega blaga, nakup jajc, masla, vseh poljskih pridelkov in svinjskih kož. Stalna zamenjava bučnic in sončnic za prvovrstno olje. Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. Začoga raznovrstnih sveč za svečnico.

Na vsa zimska oblačila dajemo
15 do 20% popusta.

PRESKER Sv. Petra cesta 14.

Živčno oslabeлим

sodobni človek živi v prihrank skrajne živčne napetosti: depresije, nespečnost, prerana oslabelost živčna preutrujenost — vidite na čem trpe danes mnogi! Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz žlez močne in zdrave živali («KALEFLUID»), ko preide v organizem izočevalno delo vsih žlez krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako da postane človek zopet močan in — poseben za delo in borbo za svoj občanek. Brezplačna detajlna literatura zahtevajte: Beograd Masarykova 9 Milica Marković. — «Kalefluid» se prodaja v lekarnah. S br 10537/33

Sadjarji,

ne zamudite ugodne prilike

Radji opustite drevesnice prodam več tjr soč visoko in nizkodebelnih jablanovih in hruskinih dreves

za polovično ceno

Samo dokler traja zaloga

Ivan Savnik

K R A N J

f

Globoko užaloščeni javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je naša dobra in nikoli pozabljena soproga, od nosno mamica

JUSTINA AVGUSTIN

v starosti 33 let 5. decembra preselila v večnost.

Zaljujoči soprog Slavko in otroka Viktor in Brigita.

»FERRODOVIM«

»FERRODOVIM« je preizkušena in zanesljiva zdravilna specialiteta za malokrvnost in »f«-dičnost pri moških, ženskah in otrocih.

»FERRODOVIM« vzbuja slast in prav hitro vrne moč vsakomur, komur je ta ali ona bolezen izpodkopala zdravje.

»FERRODOVIM« je sladko in prijetno zdravilo za slabotne in hirajoče otroke, zlasti za otroke, ki ne marajo jesti.

»FERRODOVIM« je zdravilo za ženske, ki po porodu oslabe, ker so izgubile dosti krvi, in za ženske, ki zaradi malokrvnosti izgube svoje redno mesečno perilo. Za dober uspeh zadostujejo tri steklenice.

»FERRODOVIM« azpošilja proti odkupni (povzetju) Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostaru (Prim. banovina).

Cena steklenici Din 40.—, tri steklenice Din 110.— franko. Dobiva se tudi v lekarnah.

Oglas reg. pod št. 9282/1932

»ANTIRHEUMIN«

je dobro sredstvo proti REVUMATIZMU, ISHIJASU, ZBADANJU, KRČNI ZILI, GLAVOBOLU, ZOBOBOLU, ŽIVCNIM IN NEVRALGIJNIM BOLEZNIM, UDARCEM ITD.

ANTIRHEUMIN se priporoča tudi pri zastarelem revmatizmu, ker z daljšo rabo postopno blaži bolečine do končnega zdravljenja.

Cene originalni steklenici za 75 gr 35 Din, s poštnino 40 Din, a poskusni steklenici za 40 gr 18 Din, s poštnino 25 Din. Tri originalne steklenice 100. Din franko.

Pošilja po povzetju Mr. Ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (primorska ban.). Dobiva se tudi v lekarnah.

Oglas reg. pod št. B. 14.247 od št. VIII. 1932.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719 Cenena, a dobra ŠROOCK-PROF zapeljna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov zapeljna iz usnja — Stevilnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in poštnine prosto. Velike izbere ur, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna ur v švic
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.